

HR-DAPA-907 OKRUŽNI NARODNI SUD ZA ISTRU
(*TRIBUNALE DEL POPOLO PER L'ISTRIA*)
1945/1949 [1950]
SUMARNI INVENTAR

Gordan GRZUNOV UDK 930.255:347.995>(497.5-3 Istra)“1945/1949“
Državni arhiv u Pazinu
Pazin, Vladimira Nazora 3 Stručni rad

Tradicija Pule kao sjedišta okružnih, odnosno drugostupanjskih sudova je duga i značajna. Arhivsko gradivo nastalo djelovanjem tih sudova čuva se u Državnom arhivu u Pazinu u sklopu triju fondova: HR-DAPA-244, Okružni sud u Puli (1868/1947), HR-DAPA-907, Okružni narodni sud za Istru (1945/1949 [1950]) i HR-DAPA-923, Okružni sud Pula (1951-1958).

Ovaj sumarni inventar opisuje fond HR-DAPA-907, Okružni narodni sud za Istru. Inventar višerazinskim sustavom arhivističkog opisivanja nastoji korisnicima što bolje i preciznije približiti sadržaj ovog fonda, a istovremeno pruža i niz korisnih informacija o djelovanju i povijesti tog pravosudnog tijela, kao i o povijesti postupanja s arhivskim gradivom nastalim njegovim radom.

Budući da se radi o okružnom sudu nadležnom za cijeli hrvatski dio Istre u sastavu okupacijske »Zone B«, a k tome i najvišem civilnom sudskom tijelu na tom području do 1947. godine, gradivo ovog fonda, zajedno s gradivom fonda HR-DAPA-79, Oblasni narodni odbor za Istru (1945-1947), pripada najreprezentativnijim izvorima za povijest Istre neposredno nakon Drugog svjetskog rata.

Ključne riječi: okružni sud, pravosuđe, zatvor, Vojna uprava Jugoslavenske armije, Zona B, Pula, Istra.

Keywords: district court, judiciary, prison, Military Administration of the Yugoslav Army, Zone B, Pula, Istria.

Parole chiave: tribunale circondariale, giustizia, prigionie, Amministrazione Militare dell'Esercito Jugoslavo, Zona B, Pola, Istria.

I. ARHIVISTIČKI OPIS FONDA¹

IDENTIFIKACIJA

Signatura

HR-DAPA-907

Naslov

Okružni narodni sud za Istru

Vrijeme nastanka gradiva

1945/1949 [1950]

Razina opisa

Fond

Količina i nosač jedinice opisa

35 kutija, 4,20 d/m

POVIJEST I DJELATNOST STVARATELJA I POVIJEST FONDA

Stvaratelj

Okružni narodni sud za Istru

Usporedni naziv

Tribunale del popolo per l'Istria

Drugi oblici naziva

Okružni sud za Istru (1947.)

Okružni sud u Puli (1947. – 1949.)

Vrijeme djelovanja

1945. – 1949.

Sjedište

Pula (05/1945. – 06/1945.)

(09/10/1947. – 30/06/1949.)

¹ Radi bolje preglednosti i razumljivosti teksta oblikovanog za objavljivanje, poglavlja fonda su, u odnosu na izvorno obavijesno pomagalo, izmijenjena i strukturirana na nešto drugačiji način.

Labin (07/1945. – 09/08/1947.)

Pazin (09/08/1947. – 09/10/1947.)

Pravni status

Pravosudno tijelo, drugostupanjski sud

Opći kontekst

Neposredno nakon oslobođenja funkciju drugostupanjskog pravosudnog organa na teritoriju Istre obavljao je privremeni sudski odjel Oblasnog narodnooslobodilačkog odbora za Istru,² koji prestaje s radom nakon formiranja Okružnog narodnog suda za Istru odlukom od 15. svibnja 1945. ONOO za Istru. Od tada pa sve do sredine 1949. godine tu funkciju preuzima ovaj sud.

U vrijeme oslobođenja već su postojali i djelovali narodni sudovi, dok su talijanski sudovi (Tribunal, odnosno okružni sud u Puli i Preture, odnosno prvostupanjski sudovi u pojedinim kotarskim mjestima) prestali postojati paralelno s oslobođenjem ili čak već tijekom borbi. Do tada su suci talijanskih predratnih sudova već većinom bili napustili ovo područje.

Nastali još za vrijeme oružanih sukoba, ovi su narodni sudovi već bili prošli prvu fazu svog formiranja, kada su sudovi bili uklopljeni u NOO-ove i kada je pročelnik sudskog odjela ujedno bio i predsjednik suda. Po oslobođenju oni su već bili potpuno odijeljeni od izvršnih organa vlasti, ali još uvijek ne i u posljednjoj etapi formiranja narodnog sudstva, koja je na prostoru Federativne Narodne Republike Jugoslavije³ nastupila tek donošenjem *Zakona o uređenju narodnih sudova* 26. kolovoza 1945.

Formiranje pravosudnog sustava na području VUJA

Prvih dana nakon oslobođenja organiziran je Okružni sud kojem je za sjedište bila predviđena Pula, a u mjesecu srpnju provedeni su i izbori za suce. No, nakon uključenja Pule u zonu Savezničke vojne uprave⁴ (tzv. »Zonu A«) Okružni narodni sud za Istru⁵ prenio je svoje sjedište iz Pule u Labin (srpanj 1945.). Kotarski narodni sudovi⁶ bili su smješteni u sjedištima ovih kotara: Cres, Lošinj, Opatija, Labin, Pazin, Buzet, Motovun, Buje, Poreč, Rovinj i Vodnjan. Na području Kotara Žminj nije djelovao posebni KNS, već je nadležnost nad područjem Općine Žminj pripojena KNS-u Pazin, Općine Kanfanar KNS-u Rovinj, a Općine Svetvinčenat KNS-u Vodnjan. KNS-u Vodnjan pripala je i nadležnost na području Kotara Pula koje nije potpalo pod Savezničku vojnu upravu jer je ona po svom stupanju na vlast ukinula rad Kotarskog narodnog suda u Puli i u skladu s praksom u ostatku »Zone

² Dalje: ONOO za Istru.

³ Dalje: FNRJ.

⁴ *The Allied Military Government.*

⁵ Dalje: ONS za Istru.

⁶ Dalje: KNS.

A« obnovila rad talijanskog civilnog pravosuđa, paralelno s uspostavom vlastitog vojnog sudskog sustava.

Dakle, nakon rata sudovi su u »Zoni B« bili »narodni« i odijeljeni od izvršne vlasti. Ovakvo se stanje nastoji poštivati jer bi povratak na prijašnji ustroj ili prelazak u daljnju razvojnu fazu značilo kršenje međunarodnih sporazuma sklopljenih pri formiranju okupacijskih zona. Organizacijski se poštuje ono stanje koje je zatečeno u trenutku oslobođenja. To naravno ne znači da se obnavljaju bivši talijanski sudovi, niti se sudovi organiziraju u skladu s propisima FNRJ jer bi bilo koje od ova dva rješenja predstavljalo prejudiciranje budućeg stanja.

Iz istih razloga mandati izabranih sudaca na području Istre nisu bili vremenski određeni, kako ne bi mogli trajati duže od trajanja privremene vlasti.

S obzirom na situaciju u kojoj je jedan politički sustav upravljanja srušen, a drugi još uvijek nije bio pravno uobličen, sudovi na području pod kontrolom Vojne uprave Jugoslavenske armije⁷ imali su naputak da se prilikom suđenja i donošenja presuda oslanjaju na princip pravičnosti i na »tekovine narodnooslobodilačke borbe«⁸ (odnosno na odgovarajuće zaključke i odluke AVNOJ-a i ZAVNOH-a).

Pored redovnih sudova bio je na području Oblasnog narodnog odbora za Istru⁹ (proizašlog iz ratnog ONOO za Istru) uspostavljen u srpnju 1945. godine i Sud za zaštitu nacionalne časti Hrvata i Srba, međutim, on je ubrzo ukinut.

Organizacija kotarskih narodnih sudova bila je dovršena izborom sudaca koji je održan u srpnju 1945. godine.

Na teritoriju ONS za Istru radilo je tijekom 1945. godine samo 16 pravnika što je iznimno malo za vođenje poslova jednog okružnog i 11 kotarskih sudova. Osjećalo se i veliko pomanjkanje stručnog uredskog osoblja. Bilo je sudova koji su imali samo jednog kancelarijskog službenika. Ovo je pomanjkanje imalo ozbiljnih posljedica na kvalitetu i dinamiku obavljanja sudskih poslova.

U prvo vrijeme nakon oslobođenja i grad Rijeka je bio sastavni dio područja ONO za Istru, ali je ubrzo Gradski narodni odbor¹⁰ Rijeke postao samostalno upravno-političko tijelo. Tijekom NOB-a nije na oslobođenom teritoriju postojao sud za grad Rijeku pa je odmah po oslobođenju ONS za Istru preuzeo dužnost organiziranja sudstva u Rijeci. Suradnjom ovoga suda i riječkoga GNO-a već 25. lipnja 1945. započeo je s radom Kotarski narodni sud za Rijeku, a istovremeno je formiran i odjel ONS za Istru u Rijeci. Dana 23. rujna 1945. održani su u Rijeci izbori za narodne suce kotarskog i okružnog suda, a 23. listopada 1945. GNO Rijeka donosi Naredbu kojom su postavljeni temelji pravosudnom sustavu na teritoriju grada Rijeke. Nakon toga, 1. studenoga 1945. započinje s radom Okružni narodni sud za Rijeku koji od ONS za Istru preuzima nadležnost na teritoriju GNO Rijeka.

⁷ Dalje: VUJA.

⁸ Dalje: NOB.

⁹ Dalje: ONO za Istru.

¹⁰ Dalje: GNO.

Organizacija i rad narodnog sudstva od oslobođenja do konca 1945. godine može se ukratko prikazati ovako – teritorij Vojne uprave Jugoslavenske Armije dijelio se u sudskom pogledu na tri dijela, a ta podjela odgovara upravno-političkoj podjeli. Na području ONO za Istru djeluje ONS za Istru sa sjedištem u Labinu (nakon izmještaja iz Pule, koja je potpala pod savezničku vojnu upravu, tzv. »Zonu A«) i 11 kotarskih narodnih sudova u sjedištima kotarskih narodnih odbora. Grad Rijeka ima Okružni i Kotarski narodni sud, a na području Slovenskog primorja nalazi se Okružni sud sa sjedištem u Postojni i devet kotarskih narodnih sudova u sjedištima kotarskih narodnih odbora. Kako bi se ispoštovao trostupanjski sudski sustav, a budući da najviša instanca nije mogla biti ni u Trstu, ni u Ljubljani, a ni u Zagrebu, početkom listopada 1945. Naredbom Vojne uprave Jugoslavenske armije br. 24 osniva se Sud Vojne uprave Jugoslavenske armije za Julijsku krajinu, Istru, Rijeku i Slovenačko primorje koji je djelovao kao viša žalbena instanca za sva tri navedena okružna suda.

Pravosuđe na području pod Savezničkom vojnom upravom (»Zona A«)

U istom vremenskom razdoblju na području pod vojnom upravom savezničkih snaga, tzv. »Zoni A« (današnja talijanska i slovenska Istra te grad Pula), uspostavlja se sustav Savezničkih vojnih sudova. Ti su sudovi bili ustrojeni ovako: najviše tijelo bio je Generalni vojni sud,¹¹ opunomoćen za izricanje bilo koje zakonske kazne, uključujući i smrtnu, zatim Viši vojni sud,¹² nadležan za izricanje svih kazni, osim smrtne i zatvorske kazne duže od 10 godina te niži vojni sudovi¹³ koji su sudili u slučajevima gdje je kazna mogla biti do godine dana zatvora ili novčana do 50.000 lira. Nadležnost ovih sudova protezala se na sve osobe, osim na pripadnike savezničkih snaga i ratne zarobljenike, te na svako kršenje zakona i pravila ratovanja, kršenje pravila određenih bilo kojim proglasom, naredbom ili odredbom koje je izdala Saveznička vojna uprava te na kršenje već od ranije važećih zakona na tom području.¹⁴

Zakonsko uređenje pravosuđa u FNRJ

Na prostoru Narodne Republike Hrvatske¹⁵ *Zakonom o vrstama kazni*¹⁶ od 5. srpnja 1945. određuju se kazne koje će izricati građanski i vojni sudovi na teritoriju FNRJ te usklađivanje kazni iz bivših država s novima. Kao moguće kazne određuju se: novčana kazna, prinudni rad bez lišenja slobode, izgon iz mjesta prebivanja, gubitak političkih i pojedinih građanskih prava, gubitak prava na javnu službu, zabrana bavljenja određenom djelatnošću i zanatom, gubitak ili sniženje čina ili zvanja, lišenje slobode, konfiskacija imovine, lišenje slobode s prinudnim radom, gubitak državljanstva i smrtna kazna. Maksimalna kazna

¹¹ *General Military Court.*

¹² *Superior Military Court.*

¹³ *Summary Military Court.*

¹⁴ Uspostava, ustroj i nadležnost ovih sudova obznanjeni su Proklamacijom br.1 Savezničke vojne uprave, III. dio, čl. 9 – 12., od 15. rujna 1945., *The Allied Military Government Gazette*, br.1/1945.

¹⁵ Dalje: NRH.

¹⁶ *Službeni list DFJ*, br. 48/1945.

lišenja slobode iznosila je 5 godina, dok je za lišenje slobode s prinudnim radom mogla biti izrečena kazna između 6 mjeseci i 20 godina. Smrtna kazna izvršavana je vješanjem ili strijeljanjem. Gotovo sve ove kazne mogle su se izreći i uvjetno.

*Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o vrstama kazni*¹⁷ izmjenjuje se naziv kazne gubitak prava na javnu službu koja dalje glasi gubitak državne ili druge javne službe, a dodaje se i kaznena mjera stavljanja u obavezu da se popravi šteta. Smrtna kazna, kazna lišenja slobode s prinudnim radom, kazna lišenja slobode i kazna prinudnog rada bez oduzimanja slobode izriču se samo kao glavne kazne dok se ostale kazne mogu izricati bilo kao glavne, bilo kao sporedne kazne, pojedinačno ili više njih odjednom.

Nakon uspostavljanja sustava kazni uređuje se i samo sudstvo. *Zakon o uređenju narodnih sudova* od 26. kolovoza 1945. organizira narodno sudstvo na prostoru Demokratske Federativne Jugoslavije¹⁸ (ubrzo kasnije: FNRJ). U DFJ pravosuđem se bave Vrhovni sud DFJ, vrhovni sudovi pojedinih federalnih jedinica (i Vrhovni sud Vojvodine), okružni sudovi i kotarski sudovi. Njihovi glavni zadaci uključuju: »zaštitu demokratskih tekovina NOB-a (nakon proglašenja FNRJ: zaštita državnog i društvenog uređenja FNRJ i narodnih republika), zaštitu prava i zakonom zaštićenih interesa ustanova, poduzeća i organizacija javnog i privatnog karaktera, kao i zaštita osobnih i imovinskih prava i zakonom zaštićenih interesa građana Jugoslavije, osiguranje točnog ispunjavanja zakona, kao i propisa sa zakonskom snagom od strane svih ustanova, poduzeća, organizacija, službenih osoba i građana Jugoslavije te odgajanje građana u duhu odanosti prema domovini, a u duhu pravilnog ispunjavanja zakona i poštenog vršenja građanskih prava i dužnosti«. U svim sudovima, kada sude prvostupanjski suđenje je vodilo vijeće u kojem su jedan sudac i dva prisuditelja (odnosno kasnije suci-porotnici), dok je drugostupanjske odluke donosilo vijeće trojice sudaca. Odluke u sudskom vijeću donose se većinom glasova. Suci su osobe koje obavljaju sudsku dužnost neprekidno za vrijeme na koje su izabrani (i moraju biti pravnici po struci), dok su suci-porotnici osobe koje zadržavaju svoje zanimanje, ali ih se povremeno poziva u sud za obavljanje sudske dužnosti, a za vrijeme suđenja imaju ista prava kao i suci (a ne moraju biti pravnici). U pravilu se jednog suca-porotnika pozivalo najviše 15 dana u godini. Predsjednika, suce i suce-porotnike kotarskih sudova biralo se na razdoblje od tri godine, dok se one okružnih i vrhovnih sudova izabiralo na pet godina.¹⁹

Prema zakonu sudovi su u izricanju pravde neovisni, sude po zakonu i odvojeni su od uprave u svim stupnjevima, međutim, prema *Uredbi o broju i načinu izbora delegiranih odbornika kotarskih i gradskih narodnih odbora za izbor predsjednika, sudaca i sudaca-porotnika okružnih sudova*²⁰ ovi se sudski dužnosnici na području NRH biraju i razrješavaju većinskom odlukom okružnih skupština sastavljenih od delegiranih odbornika kotarskih i gradskih narodnih odbora za područje dotičnog Okružnog suda, čime se ipak osigurava značajan utjecaj politike na sudstvo.

¹⁷ *Službeni list FNRJ*, br. 66/1946.

¹⁸ Dalje: DFJ.

¹⁹ Ova odredba ne vrijedi na području Istre, predsjednik suda, suci i suci-porotnici birani su na neodređeno vrijeme.

²⁰ *Narodne novine*, br. 80/1947.

Integracija Istre u pravosudni sustav NRH (FNRJ)

Prvi korak prema upotrebi propisa FNRJ, odnosno NRH, na prostoru Istre napravljen je 1. veljače 1947. kada je ONO za Istru donio *Odluku o primjeni Zakona, Uputstava i Pravilnika važećih u FNRJ, odnosno u NRH na području ONO za Istru*.²¹ Njome se na području ONO za Istru stavlja u upotrebu niz zakona sa svim naknadnim izmjenama i dopunama, kao i uputstva i pravilnici koji važe u FNRJ, odnosno u NRH. Među ostalim, člankom 1. b) određuje se i primjena *Zakona o potvrđi i izmjenama i dopunama Zakona o uređenju narodnih sudova*²² od 17. lipnja 1946., a čl. 2. određuje da Izvršni odbor ONO za Istru ima pravo odluke koji se pojedini propisi navedenih zakona u cijelosti ili djelomično neće primjenjivati, odnosno koji će se prilagoditi postojećim prilikama, ukoliko su u suprotnosti s osobitim položajem i prilikama područja ONO za Istru.

Sljedeći korak dogodio se 10. svibnja 1947. godine. Tada je ONO za Istru donio *Odluku o obaveznoj primjeni zakona i ostalih općeobvezatnih pravnih propisa, koji važe u FNRJ, odnosno u NRH, na području ONO za Istru*.²³

Dana 9. kolovoza 1947. na temelju zaključka tajništva ONO za Istru Okružni sud za Istru preselio je iz Labina u Pazin. Točan razlog ovog preseljenja nije potpuno jasan, naročito uzevši u obzir da je već nakon dva mjeseca (9. listopada 1947.) Sud ponovno selio, ovaj put u svoje nesuđeno prvobitno sjedište, Pulu, nakon njene konačne integracije u sastav FNRJ, slijedom potpisivanja mirovnih ugovora i ukidanja vojnih okupacijskih zona »A« i »B«. Od tada sud mijenja ime u Okružni sud u Puli.²⁴

Napokon, *Ukazom o proširenju važnosti Ustava, zakona i drugih propisa NRH na područje Istre, gradova Rijeke i Zadra te otok Lastovo*²⁵ od 1. listopada 1947. određuje se primjena propisa NRH na ovim područjima danom pripojenja teritoriju FNRJ. Propisi organa narodnih vlasti izdani na navedenom području ostaju na snazi ukoliko nisu protivni propisima NRH. U skladu s tim, *Ukazom o priznanju narodnih odbora na području Istre, gradova Rijeke i Zadra te otoka Lastova zakonitim organima vlasti*,²⁶ određuje se da su narodni odbori proizašli iz NOB-a zakoniti organi vlasti na pripojenom području. Postojeći GNO-i Rijeka, Zadar, Pula, Opatija i Rovinj, KNO-i Labin, Buzet, Lošinj-Cres, Opatija, Pazin, Poreč i Vodnjan te postojeći MNO-i na području tih kotareva vršili su funkciju organa državne vlasti do izbora novih narodnih odbora, dok ONO za Istru s obzirom na postojeće propise o administrativno-teritorijalnoj podjeli i organizaciji državne vlasti postaje nepotreban pa je privremeno obavljao funkciju organa državne vlasti, dok Vlada NRH nije preuzela neposredno rukovodstvo nad postojećim kotarskim i gradskim narodnim odborima na pripojenom području Istre. U skladu s konstatacijom o nepotrebnosti ONO-a za Istru, već 4. listopada 1947. donesena je *Odluka o raspuštanju Oblasnog narodnog odbora za*

²¹ *Službeni list Oblasnog narodnog odbora za Istru i Gradskog narodnog odbora Rijeke*, br. 3/1947.

²² *Sl FNRJ*, br. 51/1946.

²³ *Sl ONOZI i GNOR*, br. 10–11/1947.

²⁴ Dalje: OS u Puli.

²⁵ *NN*, br. 87/1947.

²⁶ *Isto*, br. 87/1947.

*Istru*²⁷ kojom se raspušta ONO za Istru i ovlašćuje se Izvršni odbor ONO-a za Istru da u sporazumu s Presidiumom Sabora NRH i Vladom NRH poduzme sve potrebne mjere za pravilno provođenje ove odluke u život, čime efektivno započinje konačno uklapanje teritorija Istre u sustav NRH i FNRJ.

Vrlo skoro taj se proces nastavio daljnjim prilagođavanjem struktura vlasti (uključujući i sudske vlasti) na novopripojenom prostoru pa tako već krajem 1947. godine Vlada NRH donosi *Uredbu*²⁸ kojom određuje broj i teritorijalnu nadležnost kotarskih i okružnih sudova na području NRH. Njome se utvrđuje nadležnost OS u Puli za područja kotarskih sudova u Buzetu, Cresu, Labinu, Lošinju, Pazinu, Poreču, Puli i Rovinju te pojedinačna teritorijalna nadležnost svakog od ovih kotarskih sudova. Preostali dotadašnji kotarski sudovi na području Istre ovom su Uredbom ukinuti ili premješteni u nadležnost drugih okružnih sudova.

Ukidanje OS u Puli

Kraj prve faze okružnog sudstva u Puli označila je *Uredba o broju i teritorijalnoj nadležnosti okružnih i kotarskih sudova na području NRH*²⁹ od 31. svibnja 1949. i prateća *Naredba o prestanku rada ukinutih okružnih i kotarskih sudova*³⁰ od 4. lipnja 1949. godine. *Uredbom* je predviđeno samo šest okružnih sudova za cijeli prostor NRH, čime je ukinut Okružni sud u Puli i njegovi poslovi i nadležnost prešli su pod ingerenciju Okružnog suda u Rijeci. Ukinut je još i Kotarski sud u Cresu, njegovo je područje pripojeno Kotarskom sudu u Malom Lošinju, a posebnom je *Naredbom* određen prestanak rada ukinutih okružnih i kotarskih sudova zaključno s 30. lipnjom 1949. godine.

Naknadnim promjenama u uređenju i broju sudova Pula će ponovno postati sjedište Okružnog suda već 1951. godine.

Funkcije i djelatnost

Djelatnosti ONS za Istru pripadalo je prije svega rješavanje prvostupanjskih i drugostupanjskih kaznenih i građanskih predmeta. Naravno da je u obaveze Suda pripadalo i vođenje svih zakonom ili pravilnicima propisanih upisnika, evidencija i pomoćnih knjiga.

Djelatnost ONS za Istru, kao drugostupanjskog suda, obuhvaćala je i nadzor nad radom podređenih mu kotarskih sudova. U prvoj fazi ustroja narodnih vlasti, a tako i narodnih sudova, na području Istre taj nadzor uključivao je i aktivno sudjelovanje u samom formiranju kotarskih narodnih sudova. U teritorijalnom smislu nadležnost ONS-a za Istru protezala se na prostoru svih podređenih mu kotarskih sudova. U početku su to bili: KNS Buje, KNS Buzet, KNS Cres, KNS Labin, KNS Lošinj, KNS Motovun, KNS Opatija, KNS Pazin, KNS Poreč, KNS Rovinj, KNS Vodnjan te još i KNS Pula do ulaska Pule u sastav

²⁷ *SI ONOZI i GNOR*, br. 20–21/1947.

²⁸ *NN*, br. 113/1947.

²⁹ *Isto*, br. 44/1949.

³⁰ *Isto*, br. 47/1949.

»Zone A«. Donošenjem³¹ i kasnijim izmjenama³² *Zakona o uređenju narodnih sudova i Uredbe o broju i teritorijalnoj nadležnosti kotarskih i okružnih sudova na području Narodne Republike Hrvatske*³³ broj kotarskih sudova se konstantno smanjuje pa je tako KNS Motovun bio ukinut³⁴ već prije prve *Uredbe* iz 1947. godine, kojom se ukida još i KNS Vodnjan, te određuje da KNS Opatija potpada pod Okružni sud u Rijeci, dok *Uredba* iz 1949. ukida rad KNS Cres. Također, 1947. godine KNS Buje premješten je u nadležnost slovenskih sudova u Kopru i Postojni, dok se suprotno ovom trendu kasnije ponovno uspostavlja jedino KNS Pula, i to nakon priključenja Pule teritoriju FNRJ, a svim ovim promjenama opada i opseg poslova ONS za Istru u nadzoru kotarskih sudova.

Zakon o uređenju narodnih sudova u stvarnu nadležnost okružnih sudova stavlja rješavanje prvostupanjskih kaznenih i građanskih predmeta koji su posebnim zakonima dani u nadležnost ovim sudovima, a to su naročito: u kaznenom pravu – djela protiv domovine, protiv države i njena uređenja, protiv narodne vlasti, narodne imovine, pravosuđa, opće sigurnosti ljudi, imovine i javnog prometa, protiv službene dužnosti te pravljenje lažnih mjera i lažnog novca; a u građanskom pravu – imovinskopravni sporovi u kojima je tužena strana ustanova, poduzeće ili organizacija javnog karaktera, sporovi koji proizlaze iz međusobnih odnosa bračnih drugova, a ne tiču se čisto imovinskopravnih zahtjeva, sporovi o naknadi štete koju građanima učine javni službenici nepravilnim vršenjem službe te sporovi u rudničkim i pomorskim predmetima.

Svakako je u nadležnost drugostupanjskih sudskih vijeća ONS-a za Istru ulazilo i odlučivanje u redovnim žalbenim postupcima podnijetim protiv odluka kotarskih sudova, kako u građanskim, tako i u kaznenim parnicama.

Kazneni su se predmeti većinom odnosili na špekulacije, sakrivanje robe, šumske štete, manje imovinske delikte te privatne tužbe zbog uvreda i kleveta. Građanski su predmeti većinom bile tužbe za razvod braka, ali i tužbe zbog povrata zemljišta, povrata stoke, uzdržavanja, priznanja očinstva i sl. Najveći udio u izvanparničnim predmetima odnosio se na postupke sekvestracije i konfiskacije.

Predsjednik Suda je osim sudskih poslova obavljao i izvansudske političke poslove, kao što su poslovi oko sastavljanja biračkih popisa, popisa stanovništva po narodnosti, određivanja ratne štete, određivanja pomoći i sl. Također je aktivno sudjelovao u javnom prosvjetnom i političkom radu. Ove su aktivnosti predsjednika Suda naročito bile izražene u periodu neposredno nakon rata i tijekom organizacije tijela narodne vlasti, a povećanjem stabilnosti tih tijela i njegov politički angažman slabi.

Uz to, dužnost je predsjednika Suda bila i nadzor nad sudskim zatvorom.

³¹ *SI DFJ*, br. 67/1945.

³² *SI FNRJ*, br. 51/1946, 38/1948, 50/1950.

³³ *NN*, br. 113/1947, 44/1949.

³⁴ Opisivani fond: 1.6 Poslovi sudskog uređenja, 1947: Predmet Su 622-3/47 *Ukidanje Kotarskog suda Motovun*. Kutija 15.

Izvori ovlasti

Djelatnost, ustroj te stvarna i mjesna nadležnost stvaratelja bili su uređeni sljedećim propisima:

Ukidanje ratnih i predratnih zakonskih propisa

- »Uputa odjela pravosuđa ZAVNOH-a o preuređenju narodnih sudova«, *Narodne novine*, br. 2/1945.
- »Odluka predsjedništva AVNOJ-a o ukidanju i nevažnosti svih pravnih propisa donijetih prije 4. travnja 1941. po okupatorima i njihovim pomagačima za vrijeme okupacije od 3. veljače 1945.«, *Službeni list Demokratske Federativne Jugoslavije*, br. 4/1945.
- »Zakon o nevažnosti pravnih propisa donesenih prije 6. travnja 1941. i za vrijeme okupacije«, *Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije*, br. 84/1946.

Uređenje vojnih sudova

- »Zakon o uređenju i nadležnosti vojnih sudova u Jugoslavenskoj Armiji od 24. kolovoza 1945.«, *SI DFJ*, br. 65/1945.
- »Zakon o potvrdi i izmjenama i dopunama Zakona o uređenju i nadležnosti vojnih sudova u Jugoslavenskoj Armiji od 24. studenoga 1946.«, *SI FNRJ*, br. 58/1946.

Uređenje i nadležnost narodnih sudova

- »Zakon o uređenju narodnih sudova od 26. kolovoza 1945.«, *SI DFJ*, br. 67/1945.
- »Zakon o potvrdi i izmjenama i dopunama Zakona o uređenju narodnih sudova od 17. lipnja 1946.«, *SI FNRJ*, br. 51/1946.
- »Zakon o izmjeni Zakona o uređenju narodnih sudova od 8. svibnja 1948.«, *SI FNRJ*, br. 38/1948.
- »Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju narodnih sudova od 11. lipnja 1949.«, *SI FNRJ*, br. 50/1949.
- »Uredba o broju i teritorijalnoj nadležnosti kotarskih i okružnih sudova na području NRH od 17. prosinca 1947.«, *NN*, br. 113/1947.
- »Uredba o broju i teritorijalnoj nadležnosti okružnih i kotarskih sudova na području NRH od 25. svibnja 1949.«, *NN*, br. 44/1949.
- »Naredba o prestanku rada ukinutih okružnih i kotarskih sudova od 4. lipnja 1949.«, *NN*, br. 47/1949.

Kazneno zakonodavstvo

- »Zakon o vrstama kazni od 5. srpnja 1945.«, *SI DFJ*, br. 48/1945.
- »Zakon o potvrdi i izmjenama Zakona o vrstama kazni od 14. kolovoza 1946.«, *SI FNRJ*, 66/1946.

- »Zakon o suzbijanju nedopuštene trgovine, nedopuštene špekulacije i privredne sabotaže od 11. srpnja 1946.«, *SI FNRJ*, br. 56/1946.
- »Krivični zakon, opći dio od 4. prosinca 1947.«, *SI FNRJ*, br. 106/1947.
- »Zakon o krivičnom postupku«, *SI FNRJ*, br. 97/1948.
- »Zakon o krivičnim djelima protiv naroda i države od 16. srpnja 1946.«, *SI FNRJ*, br. 59/1946.

Izbor predsjednika sudova, sudaca i sudaca-porotnika

- »Uredba o broju i načinu izbora delegiranih odbornika kotarskih i gradskih narodnih odbora za izbor predsjednika, sudaca i sudaca-porotnika okružnih sudova od 6. srpnja 1947.«, *NN*, br. 80/1947.
- »Rješenje o broju sudaca-porotnika kotarskih i okružnih sudova na području NRH od 3. siječnja 1948.«, *NN*, br. 31/1948. (ispravak u *NN*, br. 32/1948.).
- »Ukaz o sazivu u 1. zasjedanje Okružne skupštine delegiranih odbornika kotarskih i gradskih narodnih odbora za izbor predsjednika, sudaca i sudaca-porotnika za područje Okružnog suda u Puli od 14. lipnja 1948.«, *NN*, br. 50/1948.

Konfiskacije

- »Zakon o konfiskaciji imovine i o izvršenju konfiskacije od 9. lipnja 1945.«, *SI DFJ*, br. 40/45; 70/1945.
- »Zakon o konfiskaciji imovine i o izvršenju konfiskacije od 27. srpnja 1946.«, *SI FNRJ*, br. 62/1946.

Odluke i propisi ONO za Istru od važnosti za ONS za Istru

- »Uredba o uspostavljanju specijalnog vijeća kod Okružnog narodnog suda za Istru za djela nedopuštene špekulacije i privredne sabotaže od 15. lipnja 1946.«, *Službeni list Oblasnog narodnog odbora za Istru i Gradskog narodnog odbora Rijeka*, br. 8/1946.
- »Odluka o primjeni Zakona, Uputstava i Pravilnika važećih u FNRJ, odnosno u NRH na području Oblasnog narodnog odbora za Istru od 1. veljače 1947.«, *SI ONOZI i GNOR*, br. 3/1947.
- »Odluka o osnivanju Višeg suda za Istru i Rijeku od 30. travnja 1947.«, *SI ONOZI i GNOR*, br. 9/1947.
- »Odluka Oblasnog narodnog odbora za Istru o obaveznoj primjeni zakona i ostalih općeobvezatnih pravnih propisa koji važe u FNRJ, odnosno u NRH, na području Oblasnog narodnog odbora za Istru od 10. svibnja 1947.«, *SI ONOZI i GNOR*, br. 10–11/1947.
- »Odluka o raspuštanju Oblasnog narodnog odbora za Istru od 4. listopada 1947.«, *SI ONOZI i GNOR*, br. 20–21/1947.

Naredbe VUJA-e u vezi sudstva

- »Naredba Vojne Uprave Jugoslavenske Armije br. 24 o osnivanju Suda Vojne Uprave JA za Julijsku krajinu, Istru, Rijeku i Slovenačko Primorje.«

Integracija Istre u NRH

- »Ukaz o proširenju važnosti Ustava, zakona i drugih propisa Narodne Republike Hrvatske na područje Istre, gradova Rijeke i Zadra te otok Lastovo od 25. rujna 1947.«, *NN*, br. 87/1947.
- »Ukaz o priznanju narodnih odbora na području Istre, gradova Rijeke i Zadra te otoka Lastova zakonitim organima vlasti od 25. rujna 1947.«, *NN*, br. 87/1947.

Unutarnji ustroj

Na čelu Okružnog narodnog suda za Istru nalazio se predsjednik. Upravljanje Sudom obavljalo je predsjedništvo u kojem su kod formiranja Suda 1945. godine, uz predsjednika, bili još i potpredsjednik te dva tajnika. U rasporedu poslova za 1949. godinu sastavljenom 17. siječnja ne spominje se više tajnik Suda, već sudski pravnik, dok je funkciju potpredsjednika zamijenila funkcija zamjenika predsjednika.

ONS za Istru, zapravo tada već OS u Puli, bio je prema spomenutom rasporedu poslova iz 1949. godine, dakle pred sam kraj svog djelovanja, podijeljen na četiri odjela: sudsku upravu, kazneni odjel, građanski odjel i prvostupanjski disciplinski sud.

Sudska uprava bila je zadužena za sve poslove sudske pisarnice, vođenje upisnika i ostalih pomoćnih knjiga. U sklopu nje djelovali su i ekonomat i računovodstvo te dostavna služba.

Kazneni (krivični) odjel sastojao se od dva kaznena vijeća, prvostupanjskog, nadležnog za sve prvostupanjske kaznene predmete i drugostupanjskog, nadležnog za sve drugostupanjske kaznene predmete po žalbama.

Građanski odjel također se sastojao od prvostupanjskog i drugostupanjskog građanskog vijeća, a bio je zadužen i za vođenje trgovačkog registra.

Disciplinski prvostupanjski sud bio je nadležan za disciplinske prijestupe djelatnika OS u Puli i djelatnika kotarskih sudova, a o njegovu eventualnom radu nije moguće saznati više jer nema sačuvanog gradiva koje bi svjedočilo o njegovoj djelatnosti. Moguće je i da je te 1949. tek bio osnovan i da do ukidanja OS u Puli još nije stigao profunkcionirati u punom smislu.

Veze

<i>Prva veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	<i>Normirani oblik naziva</i>	Oblasni narodni odbor za Istru
	<i>Ostali oblici naziva</i>	<i>Comitato popolare regionale per l'Istria</i>
Vrsta veze	Asocijativna	
Opis veze	Osnivač	
Nadnevci veze	1945-1947.	

<i>Druga veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	<i>Normirani oblik naziva</i>	Okružni sud u Puli
	<i>Ostali oblici naziva</i>	<i>Regio tribunale Civile e Penale di Pola</i>
Vrsta veze		Vremenska
Opis veze		Prednik
Nadnevcima veze		
<i>Treća veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta		Okružni sud u Puli
Vrsta veze		Vremenska
Opis veze		Sljednik
Nadnevcima veze		
<i>Četvrta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta		Sud Vojne uprave Jugoslavenske armije za Julijsku krajinu, Istru, Rijeku i Slovenačko primorje
Vrsta veze		Hijerarhijska
Opis veze		Nadređeno tijelo
Nadnevcima veze		1945-1947.
<i>Peta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	<i>Normirani oblik naziva</i>	Kotarski narodni sud Buje
	<i>Ostali oblici naziva</i>	<i>Giudizio distrettuale popolare di Buie</i>
Vrsta veze		Hijerarhijska
Opis veze		Podređeno tijelo
Nadnevcima veze		1945-1947.
<i>Šesta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	<i>Normirani oblik naziva</i>	Kotarski sud Buzet
	<i>Ostali oblici naziva</i>	<i>Giudizio distrettuale di Pinguento</i>
Vrsta veze		Hijerarhijska
Opis veze		Podređeno tijelo
Nadnevcima veze		1945-1949.
<i>Sedma veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	<i>Normirani oblik naziva</i>	Kotarski sud Cres
	<i>Ostali oblici naziva</i>	<i>Giudizio distrettuale di Cherso</i>
Vrsta veze		Hijerarhijska
Opis veze		Podređeno tijelo
Nadnevcima veze		1945-1949.
<i>Osma veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	<i>Normirani oblik naziva</i>	Kotarski sud u Labinu
	<i>Ostali oblici naziva</i>	<i>Giudizio distrettuale d'Albona</i>
Vrsta veze		Hijerarhijska
Opis veze		Podređeno tijelo
Nadnevcima veze		1945-1949.

<i>Deveta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	<i>Normirani oblik naziva</i>	Kotarski sud Mali Lošinj
	<i>Ostali oblici naziva</i>	<i>Giudizio distrettuale di Lussin Piccolo</i>
Vrsta veze		Hijerarhijska
Opis veze		Podređeno tijelo
Nadnevci veze		1945-1949.
<i>Deseta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	<i>Normirani oblik naziva</i>	Kotarski narodni sud Motovun
	<i>Ostali oblici naziva</i>	<i>Giudizio distrettuale popolare di Montona</i>
Vrsta veze		Hijerarhijska
Opis veze		Podređeno tijelo
Nadnevci veze		1945-1947.
<i>Jedanaesta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	<i>Normirani oblik naziva</i>	Kotarski sud Opatija
	<i>Ostali oblici naziva</i>	<i>Giudizio distrettuale d'Abbazia</i>
Vrsta veze		Hijerarhijska
Opis veze		Podređeno tijelo
Nadnevci veze		1945-1947.
<i>Dvanaesta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	<i>Normirani oblik naziva</i>	Kotarski sud Pazin
	<i>Ostali oblici naziva</i>	<i>Giudizio distrettuale di Pisino</i>
Vrsta veze		Hijerarhijska
Opis veze		Podređeno tijelo
Nadnevci veze		1945-1949.
<i>Trinaesta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	<i>Normirani oblik naziva</i>	Kotarski sud Poreč
	<i>Ostali oblici naziva</i>	<i>Giudizio distrettuale di Parenzo</i>
Vrsta veze		Hijerarhijska
Opis veze		Podređeno tijelo
Nadnevci veze		1945-1949.
<i>Četrnaesta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	<i>Normirani oblik naziva</i>	Kotarski sud Pula
	<i>Ostali oblici naziva</i>	<i>Giudizio distrettuale di Pola</i>
Vrsta veze		Hijerarhijska
Opis veze		Podređeno tijelo
Nadnevci veze		1945, 1947-1949.
<i>Petnaesta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	<i>Normirani oblik naziva</i>	Kotarski sud Rovinj
	<i>Ostali oblici naziva</i>	<i>Giudizio distrettuale di Rovigno</i>
Vrsta veze		Hijerarhijska
Opis veze		Podređeno tijelo
Nadnevci veze		1945-1949.

<i>Šesnaesta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	<i>Normirani oblik naziva</i>	Kotarski narodni sud u Vodnjanu
	<i>Ostali oblici naziva</i>	<i>Giudizio distrettuale popolare di Dignano</i>
Vrsta veze	Hijerarhijska	
Opis veze	Podređeno tijelo	
Nadnevcima veze	1945-1947.	
<i>Sedamnaesta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	Vrhovni sud Narodne Republike Hrvatske	
Vrsta veze	Hijerarhijska	
Opis veze	Nadređeno tijelo	
Nadnevcima veze	1947-1949.	
<i>Osamnaesta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	Vrhovni sud Federativne Narodne Republike Jugoslavije	
Vrsta veze	Hijerarhijska	
Opis veze	Nadređeno tijelo	
Nadnevcima veze	1947-1949.	
<i>Devetnaesta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	Okružni sud u Rijeci	
Vrsta veze	Vremenska	
Opis veze	Sljednik	
Nadnevcima veze		
<i>Dvadeseta veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	Ministarstvo pravosuđa Narodne Republike Hrvatske	
Vrsta veze	Hijerarhijska	
Opis veze	Nadzorno tijelo	
Nadnevcima veze	1947-1949.	
<i>Dvadeset i prva veza</i>		
Naziv/oznaka povezanog entiteta	Ministarstvo za novooslobođene krajeve Federativne Narodne Republike Jugoslavije	
Vrsta veze	Asocijativna	
Opis veze		
Nadnevcima veze	1947-1949.	

Povijest fonda

U arhivističkim zapisima nastalim u Državnom arhivu u Pazinu gradivo Okružnog narodnog suda za Istru (1945/1949 [1950]) ne navodi se kao zaseban fond sve do prije nekoliko godina, a niti je fond naveden u *Pregledu arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske* objavljenom 2006. godine.

Gradivo fonda izdvojeno je iz drugog sudskog gradiva i evidentirano kao fond HR-DAPA-907 tek 2008. godine.

Početak 2009. godine popisano je 10 kutija gradiva za koje je utvrđeno da je uglavnom nastalo radom Okružnog narodnog suda za Istru.³⁵ U rujnu 2009. godine, prilikom izrade topografskog inventara spremišta 2.10 u zgradi na adresi Trg Istarskog razvoda 2, pregledano je gradivo fonda HR-DAPA-244, Okružni sud u Puli (*Regio tribunale Civile e Penale di Pola*) (1868/1947), i utvrđeno da je zajedno s gradivom tog fonda pohranjena i određena količina gradiva ONS za Istru, ukupno oko 4,5 dužnih metara. To je gradivo izdvojeno i priključeno fondu HR-DAPA-907, nakon čega je mogla započeti arhivistička obrada fonda i izrada obavijesnog pomagala.

Unatoč tome što gradivo fonda očigledno ranije nije bilo sustavno sređivano, u dosjeu fonda postoji djelomični, rukom pisani arhivski popis nepoznatog autora nastao u DAPA vjerojatno prilikom popisivanja drugih fondova sudske provenijencije, a koji je obuhvaćao samo dio gradiva ovog fonda. Nije poznato točno vrijeme nastanka tog popisa, međutim, vjerojatno je izrađen krajem prošlog stoljeća.

S obzirom na činjenicu da je gradivo fonda u DAPA bilo pohranjeno zajedno s gradivom ranijeg talijanskog Okružnog suda u Puli, nameće se zaključak da je zajedno s njim i preuzeto u DAPA iz Historijskog arhiva Rijeka³⁶ 1967. godine.³⁷ Ovu tvrdnju potkrepljuje i činjenica da su vlasti u Istri nakon 1945. godine imale praksu utemeljivanja sudova u mjestima u kojima su i ranije postojali austrijski i/ili talijanski sudovi, između ostalog i zbog već izgrađenih sudskih objekata.³⁸ No, kako je uslijed zračnih napada zgrada bivšeg tribunala u Puli bila u potpunosti uništena, ONS za Istru je po osnivanju 1945. privremeno smješten na prvi kat zgrade Muzeja Istre (*Museo d'Istria*).³⁹ Spašeni dio inventara i arhiva tribunala također je premješten na novu adresu suda. Nije poznato je li ovo gradivo bivšeg suda preseljeno i prilikom selidbe u Labin, a kasnije i u Pazin. Kako bilo, svakako je nakon vraćanja sjedišta ONS za Istru u Pulu 1947. godine ponovno bilo smješteno u sjedište Okružnog suda. Stoga je vrlo moguće da je gradivo ONS za Istru već pri stvaratelju bilo pohranjeno zajedno ili barem uz gradivo talijanskog Okružnog suda u Puli. Slijedom toga, moguće je zaključiti da je gradivo zajedno preuzeto i u DARI i to vjerojatno polovicom pedesetih godina XX. stoljeća, a svakako nakon ukidanja OS u Puli.

Iz cjeline sređenog i obrađenog gradiva vidljivo je da je gradivo fragmentarno sačuvano, odnosno da nedostaje dio gradiva. Nažalost, taj je manjak najveći upravo kod vrlo važnih spisa sudskih procesa, kako kaznenih, tako i građanskih. Budući da nema zapisa o izlučivanjima ovog gradiva kod stvaratelja i ranijih imatelja, a niti podataka da se gradivo nalazi kod slijednika, nije moguće sa sigurnošću utvrditi kada se i kako ovom gradivu gubi

³⁵ Jedna kutija sadržavala je gradivo fonda HR-DAPA-254, Kotarski sud Buje.

³⁶ Danas: Državni arhiv u Rijeci (DARI).

³⁷ Više u elementu opisa: *Način preuzimanja ili predaje*.

³⁸ HR-DAPA-79, Oblasni narodni odbor za Istru (1945-1947). Predmet 315-45 od 8. srpnja 1945, *Referat za konferenciju*. Kutija 15.

³⁹ Isti fond. Privremeni odjel pravosuda, predmet 3/45 od 12. svibnja 1945, *Izvještaj o radu*. Kutija 15.

trag. Nasuprot tome, spisi sudske uprave su sačuvani gotovo u potpunosti. Gradivo fonda je u cijelosti nastalo u razdoblju djelovanja stvaratelja, jedino dva trgovačka registra nastala radom Građanskog odjela, osim upisa 1945-1949, sadrže i nekoliko upisa iz 1950. godine, kada je OS u Puli već bio ukinut.

Arhivističkim sređivanjem fonda HR-DAPA-907, ONS za Istru tijekom 2009. i 2010. godine u gradivu je identificirano i gradivo druge provenijencije koje je slijedom toga izdvojeno i pripremljeno za priključivanje odgovarajućim fondovima. Riječ je o sljedećem gradivu: manja količina gradiva fonda HR-DAPA-945, Kotarski narodni sud u Motovunu (1945/1947), jedna kutija spisa fonda HR-DAPA-254, Kotarski sud Buje (1945/1957), jedan svežanj spisa Okružnog suda Pula nakon 1951. godine koji će biti priključeni fondu HR-DAPA-923, Okružni sud Pula (1951-1958) te još i dva svežnja personalnih spisa (kojima je većinom istekao rok čuvanja) djelatnika sudova s područja Istre za razdoblje od 1949. do 1951. godine, označenih pečatima Okružnog suda Rijeka, čiji je fond pohranjen u DARI.

Proveden je i postupak odabiranja i izlučivanja gradiva kojemu su istekli rokovi čuvanja,⁴⁰ dok je gradivo koje je odabrano za trajno čuvanje arhivistički sređeno, tehnički opremljeno i slijedom toga je izrađen i ovaj sumarni inventar fonda.

Način preuzimanja ili predaje

U knjizi akvizicija vođenog od 1964. do 2004. godine ne navodi se akvizicija gradiva ovog fonda. S obzirom da je gradivo izdvojeno iz gradiva fonda HR-DAPA-244, Okružni sud u Puli (*Regio tribunale Civile e Penale di Pola*) (1868/1947) pretpostavlja se da je gradivo fonda vrlo vjerojatno preuzeto po službenoj dužnosti 5. svibnja 1967., zajedno s gradivom tog fonda, od Historijskog arhiva Rijeka (broj akvizicije: 37/1967) temeljem *Zapisnika o preuzimanju* 99-1/1967 od 19. svibnja 1967. godine.

Nije moguće sa sigurnošću utvrditi je li svo gradivo fonda HR-DAPA-907 preuzeto u DAPA upravo tada ili je određeni dio gradiva preuzet prilikom nekog drugog preuzimanja.

SADRŽAJ I USTROJ FONDA

Sadržaj

Gradivo je nepotpuno sačuvano za cijelo razdoblje djelovanja stvaratelja. Sastoji se od gradiva koje su stvarala tri sudska odjela, Sudska uprava, Kazneni odjel i Građanski odjel.

Najcjelovitije je sačuvano gradivo odjela sudske uprave, svojevrsnog »sudskog općeg odjela«, gdje su sačuvani gotovo svi upisnici i dio imenika (3 kutije) te 30 kutija spisa raznovrsnog sadržaja. Gradivo ovog odjela pruža uvid u samo poslovanje i način funkcioniranja ONS-a za Istru, podatke o njegovim zaposlenicima i sudskim suradnicima, od vještaka do odvjetnika, a s obzirom da je Sud funkcionirao i kao nadzorno tijelo svih

⁴⁰ Više u elementu opisa: *Odabiranje, izlučivanje i rokovi čuvanja*.

prvostupanjskih sudova na području svoje nadležnosti, pruža nam pregršt informacija o modernoj povijesti pravosudnih tijela u Istri.

Posebnu cjelinu čine podaci o sudskim zatvorima, kao i podaci o njihovim zatvorenicima, koji na svoj način svjedoče, osim o političkim, još i o tadašnjim ekonomskim i socijalnim prilikama.

Zanimljiv izvor su i podaci o početnoj fazi djelovanja stvaratelja, koji svjedoče o svojoj zamršenosti i specifičnosti onodobnog položaja Istre te o problemima i pitanjima koji su, iako naoko jednostavni, ozbiljno ometali normalno odvijanje kako poslova, tako i života na ovom prostoru.

Gradivo ostalih odjela sačuvano je fragmentarno pa je tako od gradiva Građanskog odjela sačuvano samo šest knjiga (jedan upisnik, dva registra i tri pomoćne knjige), a vrlo je slično stanje i s gradivom Kaznenog odjela. U ovom nedostatku »pravih« sudskih parničnih spisa, dragocjen izvor informacija predstavljaju brojni statistički izvještaji o sudskoj praksi koji se kao podserija čuvaju u sklopu serije spisa Sudske uprave.

Precizniji prikazi sadržaja gradiva dostupni su u opisima serija i podserija.

Odabiranje, izlučivanje i rokovi čuvanja

Nisu sačuvani podaci o izlučivanju gradiva kod stvaratelja ili ranijih imatelja. Tijekom arhivističke obrade u DAPA proveden je postupak odabiranja gradiva kojemu su istekli rokovi čuvanja, a izlučivanje gradiva je odobreno temeljem *Rješenja* (klasa: UP/I-612-06/10-04/406, urbroj: 2163-56-03-11-02) od 27. siječnja 2011.

Dopune

Ne predviđaju se daljnja preuzimanja gradiva.

Moguće su dopune fonda gradivom pohranjenim u sklopu do sada neobrađenih fondova DAPA, a naročito su moguće dopune nakon sređivanja fonda HR-DAPA-244, Okružni sud u Puli (*Regio tribunale Civile e Penale di Pola*) (1868/1947).

Plan sređivanja

Nakon izdvajanja iz gradiva fonda HR-DAPA-244, Okružni sud u Puli (*Regio tribunale Civile e Penale di Pola*) i objedinjavanja s ranije identificiranim gradivom fonda, utvrđeno je da je gradivo fonda HR-DAPA-907, Okružni narodni sud za Istru osnovno sređeno i djelomično tehnički opremljeno. Gradivo je većinom bilo odloženo u svežnjeve ili korice tvrdog formata te razvrstano u skladu s registraturnim sustavom stvaratelja i/ili po godinama nastanka. Manji dio gradiva bio je tehnički opremljen i do razine predmeta.

Sve knjige su odložene u arhivske kutije te stoga broj knjiga više nije zasebno istaknut u elementu opisa *Količina i nosač jedinice opisa*.

Tijekom sređivanja fonda HR-DAPA-907, ONS za Istru, osnovni je kriterij za oblikovanje serija i podserija bio organizacijski ustroj tog suda i sustav odlaganja spisa koji je proizlazio iz njega.

Serije su oblikovane u skladu sa sudskim odjelima u kojima je gradivo nastajalo.

Podserije su formirane samo za jednu seriju, budući da opseg sačuvanog gradiva ostalih serija nije zahtijevao dodatnu podjelu. Podserije serije *Sudska uprava* formirane su na temelju sustava odlaganja spisa stvaratelja, poštujući prvobitni poredak, a preciznija objašnjenja nalaze se u opisu odgovarajuće serije.

Serije:

1. Sudska uprava;
2. Kazneni odjel;
3. Građanski odjel.

DOSTUPNOST I KORIŠTENJE

Uvjeti dostupnosti i korištenja

Dostupno sukladno *Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima*⁴¹ te *Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva*.⁴²

Gradivo koje sadrži osobne podatke dostupno je iznimno sukladno *čl. 21 i 22 Zakona o arhivskom gradivu i arhivima*, 70 godina od svog nastanka, odnosno 100 godina od rođenja osobe o čijim se osobnim podacima radi.

U inventarnim popisima su napomenom označene one arhivske jedinice koje sadrže ovakvo gradivo, kao i godina kada navedeno gradivo postaje javno arhivsko gradivo.

Nedostupnost gradiva te godina kada gradivo postaje javno dostupno istaknuti su i na svakoj zaštitnoj košuljici u kojoj je pohranjeno gradivo koje sadrži osobne podatke.

Uvjeti objavljivanja ili umnožavanja

Dostupno sukladno *Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima*, *Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva* te *Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Pazinu*.⁴³

Sukladno navedenim propisima, uvjeti umnožavanja gradiva te uvjeti objavljivanja određuju se Ugovorom između DAPA i korisnika arhivskog gradiva.

Jezik/pismo u gradivu

Jezik: hrvatski (najvećim dijelom), talijanski (manji dio).

Pismo: latinica (strojopis i rukopis).

Tvarne značajke i tehnički uvjeti

Gradivo fonda je u potpunosti pisano na papiru.

⁴¹ NN, br. 105/1997.

⁴² Isto, br. 67/1999.

⁴³ Dostupan u čitaonici DAPA ili na mrežnim stranicama DAPA: http://www.dapa.hr/images/stories/dokumenti/Pravilnik_o_radu_citaonice_DAPA.pdf.

Format i kvaliteta tog papira variraju od standardnog i kvalitetnog, do vrlo nekonvencionalnih formata i jako nekvalitetnog papira za pisaće strojeve. S obzirom na ionako lošu kvalitetu strojnog zapisa, dodatno potenciranu lošom kvalitetom papira i/ili kemijskim oštećenjima uzrokovanim oksidacijom metalnih spojnica, može se utvrditi da za jedan manji dio spisa postoji realna opasnost gubitka čitljivosti zapisa. Budući da su ovakva oštećenja nasumično raštrkana po cijelom fondu i da se najčešće ne odnose ni na cijeli predmet, već samo na pojedine spise u njemu, ova oštećenja nisu posebno istaknuta u inventarnim popisima.

DOPUNSKI IZVORI

Dopunski izvori

Dopunski izvori se nalaze u:

1. Državni arhiv u Pazinu

- HR-DAPA-79, Oblasni narodni odbor za Istru (*Comitato popolare regionale per l'Istria*), 1945-1947
- HR-DAPA-244, Okružni sud u Puli (*Regio Tribunale Civile e Penale di Pola*), (1868-1947); 1868/1947 [1948-1949]
- HR-DAPA-923, Okružni sud Pula, (1949-1951) 1951-1958
- HR-DAPA-945, Kotarski narodni sud Motovun, 1945/1947
- HR-DAPA-254, Kotarski sud Buje, 1945/1957
- HR-DAPA-924, Kotarski sud u Labinu, 1946/1951

2. Hrvatski državni arhiv (Zagreb)

- HR-HDA-290, Ministarstvo pravosuđa NRH, 1945-1953
- HR-HDA-498, Vojna uprava Jugoslavenske armije Slobodnog teritorija Trsta, 1947-1954
- HR-HDA-499, Sud Vojne uprave Jugoslavenske armije za Julijsku krajinu, Istru, Rijeku i Slovensko primorje, 1945-1947
- HR-HDA-1086, Ministarstvo za novooslobođene krajeve FNRJ, 1947-1951
- HR-HDA-1596, Vrhovni sud NR Hrvatske, 1945-1953

3. Državni arhiv u Rijeci

- HR-DARI-128, Okružni narodni sud za Hrvatsko primorje, 1945-1947
- HR-DARI-344, Okružni sud Rijeka, 1947-1953

II. ARHIVISTIČKI OPISI I INVENTARNI POPISI NIŽIH RAZINA FONDA

II/1 SUDSKA UPRAVA

Signatura	HR-DAPA-907/1
Naslov	Sudska uprava
Vrijeme nastanka gradiva	1945/1949
Razina opisa	Serijski
Količina i nosač jedinice opisa	33 kutije; 4 d/m
Sadržaj	<p>Serijski <i>Sudska uprava</i> sastoji se od 25 podserijskih u koje je razvrstano gradivo najrazličitijeg sadržaja. Najbitnije gradivo uključuje registraturna pomagala, povjerljive spise, okružnice i upute, personalne spise, financijske izvještaje, spise o nadzoru zatvora i nižih sudbenih tijela, zatim još i raznorazne izvještaje, statistiku, itd.</p> <p>Detaljniji prikazi sadržaja svake pojedinačne podserijske nalaze se u opisima odgovarajućih podserijskih.</p>
Plan sređivanja	<p>S obzirom na registraturni sustav stvaratelja (prvobitni red) i sadržaj spisa, gradivo serijske <i>Sudska uprava</i> podijeljeno je na 25 podserijskih:</p> <p>Prva podserijska sastoji se od registraturnih pomagala koja je stvaratelj vodio za evidentiranje i lakše snalaženje u spisima sudske uprave. S obzirom da ta pomagala i danas služe kao svojevrsni vodič kroz <i>Su</i> spise, izdvojena su kao prva podserijska.</p> <p>Iz rubrike »izvorna oznaka« u inventarnim popisima lako je uočiti da je većina ostalih podserijskih formirana na temelju kategorizacije spisa koju je uveo stvaratelj 1946. godine odlukom o uvođenju kategorija <i>Su</i> spisa za vođenje upisnika <i>Su</i>⁴⁴.</p> <p>Jedine dvije podserijske koje se ne temelje na toj odluci su 1.2 (Povjerljivi spisi) i 1.3 (Spisi sudske uprave nastali 1945. godine). Obrazloženje njihova izdvajanja na razinu podserijske nalazi se u opisima tih podserijskih.</p>

⁴⁴ Opisivani fond: 1.4.3 Opće upute i odredbe, 1946, Predmet Su 1541-1/46 od 15. 06. 1946, *Vođenje upisnika »Su« po grupama poslova*. Kutija 12.

Za tri izvorne kategorije spisa *Sudske uprave* ne postoje i odgovarajuće podserije. To su kategorije: Su-10 (*Predmeti podoficira vojske i mornarice i žandarmerije koji se odnose na pripravnu službu radi sticanja uslova za postavljanje na činovnička mjesta*), Su-18 (*Poslovi savjetodavnog odbora središnjih sudskih zatvora*) i Su-24 (*Predmeti o zadužbinama (zakladama)*). Razlog je što o postojanju tih serija svjedoče samo sačuvani omoti za različite godine u kojima je trebalo biti smješteno gradivo, dok gradivo uopće nije sačuvano.

U većini slučajeva gradivo podserija sređeno je kronološki i u skladu s registraturnim sustavom stvaratelja fonda. U ostalim podserijama kriteriji za sređivanje su objašnjeni u opisu podserije.

Sign.	Naslov podserije	Povijesna oznaka
1.1	Registraturna pomagala	
1.2	Povjerljivi spisi	Pov Su
1.3	Spisi <i>Sudske uprave</i> nastali 1945. godine	
1.4	Opće upute i odredbe	Su-1
1.5	Mišljenja o predmetima pravosudnog zakonodavstva i sudske uprave	Su-2
1.6	Poslovi sudskog uređenja	Su-3
1.7	Personalni spisi sudskih službenika	Su-4
1.8	Personalni spisi sudskih suradnika	Su-5
1.9	Personalni spisi kontraktualnih službenika	Su-6
1.10	Raspored poslova	Su-7
1.11	Spisi vještaka i tumača	Su-8
1.12	Stručno usavršavanje	Su-9
1.13	Disciplinski predmeti	Su-11
1.14	Mirovine i pomoći	Su-12
1.15	Odvjetnički spisi	Su-13
1.16	Financije	Su-14
1.17	Smještaj i inventar sudova i zatvora	Su-15
1.18	Nadzor nad zatvorima	Su-16
1.19	Nadzor nad radom nižih sudbenih tijela	Su-17
1.20	Osnivanje, dopuna i obnavljanje zemljišnih knjiga	Su-19
1.21	Upute za financijsko poslovanje	Su-20
1.22	Sudska knjižnica	Su-21

1.23	Arhiva i upravljanje spisima	Su-22
1.24	Periodični izvještaji i statistika	Su-23
1.25	Ostali poslovi sudske uprave	Su-25

II/1.1 Registraturna pomagala

Signatura	HR-DAPA-907/1.1
Naslov	Registraturna pomagala
Vrijeme nastanka gradiva	1945/1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	3 ½ kutije (12 knjiga i 2 fragmenta knjige); 0,36 d/m
Sadržaj	Podserija sadrži registraturna pomagala sudske uprave, tj. upisnike <i>Su</i> , predmetne i osobne imenike. Dok su upisnici <i>Su</i> sačuvani gotovo u potpunosti (nedostaje samo upisnik za razdoblje od 15. travnja 1947. do kraja te godine), imenici su sačuvani vrlo fragmentarno, a posebice se to odnosi na predmetne imenike.
Plan sređivanja	Gradivo podserije podijeljeno je s obzirom na sadržaj na tri pod-podserije: 1.1.1 Upisnici <i>Su</i> 1.1.2 Predmetni imenici (Stvarna kazala) 1.1.3 Osobni imenici (Lična kazala) Unutar pod-podserija gradivo je sređeno kronološki.

Inventarni popis gradiva podserije 1.1 – Registraturna pomagala

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.1.1	Upisnici <i>Su</i>	1945/1949			
1.1.1.1	Upisnik <i>Su</i>	1945 (11/05/1945- -21/12/1945)	1-1175	1 knjiga	<i>kut. 1</i>

1.1.1.2	Upisnik Su	1945 (11/05/1945- -11/10/1945)	1-937 (upisi su identični upisima u 1.1.1.1)	1 knjiga	<i>kut. 1</i>
1.1.1.3	Upisnik Su	1945 (20/11/1945- -31/12/1945)	1176-1439	1 knjiga	<i>kut. 1</i>
		1946 (02/01/1946- -04/07/1946)	1-1667		
1.1.1.4	Upisnik Su	1946 (04/07/1946- -31/12/1946)	1668-2993	1 knjiga	<i>kut. 1</i>
		1947 (02/01/1947- -15/04/1947)	1-750		
1.1.1.5	Upisnik Su	1948 (01/01/1948- -31/12/1948)	1-1269	1 knjiga	<i>kut. 2</i>
		1949 (03/01/1949- -07/07/1949)	1-512		
1.1.2	Predmetni imenici	1945-1947			
1.1.2.1	Predmetni imenik Su	1945	A-Z	1 knjiga	<i>kut. 2</i>
1.1.2.2	Predmetni imenik za upisnik Su 1946	1946	R-Ž (djelomično se podudara sa 1.1.2.3)	Fragment knjige	<i>kut. 2</i>
1.1.2.3	Predmetni imenik Su	1946	A-Ž (djelomično se podudara sa 1.1.2.2)	1 knjiga	<i>kut. 2</i>
1.1.2.4	Predmetni imenik Su	1947	A-Z	1 knjiga	<i>kut. 3</i>
1.1.3	Osobni imenici	1945/1947			
1.1.3.1	Osobni imenik upisnika Su 1945	1945	A-Ž	1 knjiga	<i>kut. 3</i>

1.1.3.2	Osobni imenik upisnika Su 1946	1946	A-Ž (djelomično se podudara sa 1.1.3.3)	1 knjiga	<i>kut. 3</i>
1.1.3.3	Osobni imenik upisnika Su 1946	1946	H-Z (djelomično se podudara sa 1.1.3.2)	Fragment knjige	<i>kut. 4</i>
1.1.3.4	Osobni imenik upisnika Su 1947	1947	A-Z (djelomično se podudara sa 1.1.3.5)	1 knjiga	<i>kut. 4</i>
1.1.3.5	Osobni imenik upisnika Su 1947	1947	A-Ž (djelomično se podudara sa 1.1.3.4)	1 knjiga	<i>kut. 4</i>

II/1.2 Povjerljivi spisi

Signatura	HR-DAPA-907/1.2
Povijesna oznaka	Pov Su
Naslov	Povjerljivi spisi
Vrijeme nastanka gradiva	1945-1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	2 ½ kutije; 0,26 d/m
Sadržaj	Podserija je sastavljena od povjerljivih spisa raznolikog sadržaja. Prije svega riječ je o kadrovskim pitanjima, npr. izbori ili imenovanja sudaca, upitni arci s karakteristikama zaposlenika ili potencijalnih zaposlenika (u ranoj fazi naročito bivših djelatnika talijanskih sudova) i sudaca-porotnika, ocjene o radu zaposlenika, optiranje zaposlenika sudova za Italiju, te zatim još i upute za postupanje u predmetima povjerljive prirode, upute za rad Kotarskog suda u Puli nakon prelaska Pule u »Zonu A«, povjerljivi izvještaji o stanju u zatvorima, prijave, izvidi i postupci protiv sudaca te izvještaji o organizacijskom stanju sudova na području Istre.

Plan sređivanja

Stvaratelj je od samog početka svoje djelatnosti u pisarnici izdvajao povjerljive spise u zasebne omote sa oznakom *Pov.Su* te za njih vodio i posebne upisnike *Pov Su*. O njihovu tadašnjem značaju svjedoči i činjenica da je vođenje upisnika *Pov Su* bila dužnost predsjednika Suda, koji je jedini imao pristup tom upisniku i morao ga je u svako doba držati u svom uredu i pod ključem. Nijedan upisnik *Pov Su* Okružnog narodnog suda za Istru nije sačuvan, ali su zato spisi gotovo u potpunosti sačuvani.

S obzirom da su povjerljivi spisi na taj način od samog svog nastanka bili i fizički i registraturno odvojeni od ostatka gradiva sudske uprave, za njih je formirana posebna podserija, iako njihov sadržaj u biti više nije povjerljive naravi i iako su oni svojim sadržajem srodni brojnim drugim podserijama.

Gradivo podserije sređeno je kronološki i u skladu s registraturnim sustavom stvaratelja fonda.

Uvjeti dostupnosti i korištenja

Gradivo koje sadrži osobne podatke dostupno je iznimno sukladno *čl. 21 i 22 Zakona o arhivskom gradivu i arhivima*, 70 godina od svog nastanka, odnosno 100 godina od rođenja osobe o čijim se osobnim podacima radi.

U inventarnom popisu su napomenom označene one arhivske jedinice koje sadrže osobne podatke, kao i godina kada navedeno gradivo postaje javno arhivsko gradivo.

Nedostupnost gradiva te godina kada gradivo postaje javno dostupno istaknuti su i na svakoj zaštitnoj košuljici u kojoj je pohranjeno gradivo koje sadrži osobne podatke.

Inventarni popis gradiva podserije 1.2 – Povjerljivi spisi

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.2	Povjerljivi spisi	1945	Dio gradiva nedostupan do 2016. godine	0,04 d/m	<i>kut. 4</i>
		1946	Pov Su 1-85	0,05 d/m	<i>kut. 5</i>
			Dio gradiva nedostupan do 2017. godine		
		1947	Pov Su 1-102	0,05 d/m	<i>kut. 5</i>
			Dio gradiva nedostupan do 2018. godine		
		1948	Pov Su 1-96	0,08 d/m	<i>kut. 6</i>
			Dva predmeta nedostupna do 2019. godine		
		1949	Pov Su 1-79	0,04 d/m	<i>kut. 6</i>

II/1.3 Spisi sudske uprave nastali 1945. godine

Signatura	HR-DAPA-907/1.3
Povijesna oznaka	Su/1945
Naslov	Spisi sudske uprave nastali 1945. godine
Vrijeme nastanka gradiva	1945
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	4 kutije; 0,50 d/m
Opći kontekst	Neposredno nakon oslobođenja funkciju drugostupanjskog pravosudnog organa vršio je privremeni sudski odjel ONOO-a, koji je prestao s radom paralelno s formiranjem ONS za Istru odlukom ONOO-a od 15. svibnja 1945. Od tada pa sve do 1949. godine tu funkciju preuzima ovaj sud. Naravno da Sud u prvoj fazi svoga djelovanja nije mogao odmah profunkcionirati punim intenzitetom,

Sadržaj

što zbog konstantnog nedostatka stručnog, pa čak i pomoćnog, kadra, što zbog općenito konfuzne geografsko-političke situacije.

Spisi ove podserije sačuvani su iznenađujuće dobro, gotovo potpuno. Sadržaj im je raznolik: sudski spisi preuzeti od ONOO-a, velik broj okružnica i uputa za organizaciju i rad Suda i sudskih odjela te za upoznavanje s novim zakonodavstvom, zatim pitanje smještaja novih sudova, kadrovska pitanja, uključujući i izvještaje o novopristiglim sucima s područja NRH i pitanje zapošljavanja zaposlenika bivših pretura, podaci o stanju zatvora, o stanju zemljišnih knjiga, o provedbi konfiskacija i drugi izvještaji, pregledi kotarskih sudova te zapisnici sjednica, konferencija, zapisnici o preuzimanju bilježničkih arhiva te posebno važni i stoga izdvojeni primopredajni zapisnici sudova.

Plan sređivanja

Gradivo podserije sređeno je kronološki i u skladu s registraturnim sustavom stvaratelja fonda.

Predsjedništvo ONS za Istru tek je u lipnju 1946. godine donijelo odluku kojom je uvelo *Su* kategorije za vođenje upisnika *Su* i odredilo usklađivanje s tom odlukom svih spisa od 1. siječnja 1946. nadalje. Spisi nastali prije 1. siječnja 1946. time su ostali izvan dosega ove odluke pa su sačuvali prvobitni sustav odlaganja spisa u ONS za Istru i kao takvi čine zasebnu cjelinu. Stoga je za njih formirana posebna podserija.

Početni sustav odlaganja spisa bio je najjednostavniji mogući: bez ikakvih podjela spisi su odlagani prema rastućem urudžbenom broju. Jedinu spisi koji nisu uklopljeni u ovaj sustav financijski su spisi i statistički izvještaji, koji su sačuvani zasebno, te su slijedom toga priključeni odgovarajućim podserijama (1.16 i 1.24). Nije poznato jesu li ovi spisi izdvojeni već 1945. godine ili je to učinjeno u kasnijoj fazi djelovanja Suda radi jednostavnijeg poslovanja, no razdvajanje svakako nije provedeno u arhivu pa se može opravdano tvrditi da ti spisi i sadržajno i prema prvobitnom

redu pripadaju podserijama kojima su priključeni, a ne ovoj podseriji.

Zbog svog su značaja zapisnici o primopredaji kotarskih sudova izdvojeni kao posebna cjelina u okviru ove podserije.

Inventarni popis gradiva podserije 1.3 – Spisi sudske uprave nastali 1945. godine

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.3.1	Zapisnici o primopredaji kotarskih sudova	1945		0,02 d/m	Kut. 7
1.3.2	Spisi sudske uprave nastali 1945. godine	1945	1/300	0,48 d/m	Kut. 7
			301/600		Kut. 8
			601/1000		Kut. 9
			1001/1500		kut. 10

II/1.4 Opće upute i odredbe

Signatura	HR-DAPA-907/1.4
Povijesna oznaka	Su-1
Naslov	Opće upute i odredbe
Povijesni naslov	Opća uputstva, odredbe i pouke
Vrijeme nastanka gradiva	1945/1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	3 ½ kutije; 0,34 d/m
Sadržaj	Podserija se sastoji od abecednog Kataloga zakona i odredbi za 1945. godinu, zbirke okružnica iz 1945., 1946. i 1947. godine te velikog broja spisa savjetodavnog karaktera. Tu su razne okružnice, zakoni i uredbe, njihova tumačenja i upute za primjenu, naredbe VUJA-e, kao i raznolike upute za rad Suda, od onih za naplatu taksi ili obračun plaća, pa preko uputa za slanje izvještaja, za primanje u službu i otpuštanje, za izbor sudaca-porotnika ili provođenje konfiskacije i sekvestracije, pa sve do uputa za izvršenje kazni i za izvršenje smrtne kazne.

Poseban značaj za ovo obavijesno pomagalo ima Uputstvo za vođenje upisnika *Su* (Su 1541-1/46), s popisom svih kategorija gradiva zaprimljeno 15. lipnja 1946. s retrogradnom primjenom od 1. siječnja 1946. koje predstavlja osnovu za stvarateljevo upravljanje spisima, ali i za formiranje ove i gotovo svih ostalih podserija u sklopu serije Sudska uprava.

Plan sređivanja

Gradivo podserije sređeno je kronološki i u skladu s registraturnim sustavom stvaratelja fonda.

Osim spisa iz kategorije Su-1, Opće upute i odredbe, podseriju čine i katalog zakona i odredbi te zbirke okružnica (1945-1947) koji su zbog svoje posebnosti unutar cjeline izdvojeni kao zasebne pod-podserije.

Inventarni popis gradiva podserije 1.4 – Opće upute i odredbe

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.4.1	Katalog zakona, odredaba, itd., za 1945. godinu	1945		1 knjiga	<i>kut. 11</i>
1.4.2	Okružnice	1945		0,02 d/m	<i>kut. 11</i>
		1946-1947		0,02 d/m	<i>kut. 11</i>
1.4.3	Opće upute i odredbe	1946	14 – 1500-1/46	0,13 d/m	<i>kut. 11</i>
			1501 – 2944-1/46		<i>kut. 12</i>
		1947		0,07 d/m	<i>kut. 13</i>
		1948		0,06 d/m	<i>kut. 14</i>
		1949		0,02 d/m	<i>kut. 14</i>

II/1.5 Mišljenja o predmetima pravosudnog zakonodavstva i sudske uprave

Signatura

HR-DAPA-907/1.5

Povijesna oznaka

Su-2

Naslov

Mišljenja o predmetima pravosudnog zakonodavstva i sudske uprave

Povijesni naslov

Mišljenja o predmetima pravosudnog zakonodavstva i sudske uprave; ostali poslovi zakonodavstva; prijedlozi o izmjenama u uređenju

	sudova; prijedlozi o izmjenama službenih naređenja izdanih za sudove uopće ili za pojedine organe i o izmjeni propisa koji se odnose na sistematizaciju sudske osoblja
Vrijeme nastanka gradiva	1946-1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	½ kutije; 0,07 d/m
Sadržaj	Podserija nije bogata gradivom, a ono se većinom odnosi na pojašnjenja za primjenu zakona, pravnu pomoć kod kompliciranih pravnih slučajeva (npr. kod procesa ratnim zločincima), zaključke s konferencija ili savjetovanja sudaca ili pak na izvještaje o problemima u sudskoj praksi.

Inventarni popis gradiva podserije 1.5 – Mišljenja o predmetima pravosudnog zakonodavstva i sudske uprave

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.5	Mišljenja o predmetima pravosudnog zakonodavstva i sudske uprave	1946		0,03 d/m	<i>kut. 14</i>
		1947		0,01 d/m	<i>kut. 14</i>
		1948		0,01 d/m	<i>kut. 14</i>
		1949		0,02 d/m	<i>kut. 14</i>

II/1.6 Poslovi sudske uprave

Signatura	HR-DAPA-907/1.6
Povijesna oznaka	Su-3
Naslov	Poslovi sudske uprave
Povijesni naslov	Poslovi koji se tiču sudske uprave, kao: premještanje sjedišta Suda, izmjena područja Suda, sudski dani, osnivanje sudova za mlađe maloljetnike, uređenje obrtnih sudova i sudova radničkog osiguranja
Vrijeme nastanka gradiva	1946-1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	½ kutije; 0,05 d/m

Sadržaj

Ova je podserija mala obujmom, međutim sadrži nekoliko iznimno bitnih spisa. Svakako tu pripada gradivo koje tretira preseljenje sjedišta stvaratelja u Pazin i njegovo rasformiranje 1949. godine. Još su bitni i podaci o formiranju i, ubrzo potom, ukidanju Višeg suda za Istru i Rijeku, osnivanju Suda socijalnog osiguranja u Rijeci, podaci o gašenju nekoliko kotarskih sudova (Motovun i Cres), o nadležnosti kotarskih sudova te o izdvajanju Kotarskog suda Buje iz nadležnosti Okružnog narodnog suda za Istru i njegovo potpadanje pod sudove u Postojni i Kopru.

Inventarni popis gradiva podserije 1.6 – Poslovi sudskog uređenja

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.6	Poslovi sudskog uređenja	1946		0,01 d/m	<i>kut. 15</i>
		1947		0,02 d/m	<i>kut. 15</i>
		1948		0,01 d/m	<i>kut. 15</i>
		1949		0,01 d/m	<i>kut. 15</i>

II/1.7 Personalni spisi sudskih službenika**Signatura**

HR-DAPA-907/1.7

Povijesna oznaka

Su-4

Naslov

Personalni spisi sudskih službenika

Povijesni naslov

Lične stvari sudija i sudijskih pomoćnika, činovnika zaposlenih u sudu i činovničkih pripravnika, lične stvari zvaničnika, služitelja, lica u sudskoj praksi, prijedlozi za popunjavanje službenih mjesta, službenički listovi

Vrijeme nastanka gradiva

1946-1949

Razina opisa

Podserija

Količina i nosač jedinice opisa

2 kutije; 0,13 d/m

Sadržaj

Podserija sadrži personalne spise službenika Suda, kao: primanja u službu, imenovanja, premještaji, otkazi i razrješenja, razvrstavanja, unapređenja, molbe i žalbe...

Uvjeti dostupnosti i korištenja

Gradivo koje sadrži osobne podatke dostupno je iznimno sukladno čl. 21 i 22 *Zakona o arhivskom gradivu i arhivima*, 70 godina od svog nastanka, odnosno 100 godina od rođenja osobe o čijim se osobnim podacima radi.

U inventarnom popisu su napomenom označene one arhivske jedinice koje sadrže osobne podatke, kao i godina kada navedeno gradivo postaje javno arhivsko gradivo.

Nedostupnost gradiva te godina kada gradivo postaje javno dostupno istaknuti su i na svakoj zaštitnoj košuljici u kojoj je pohranjeno gradivo koje sadrži osobne podatke.

Inventarni popis gradiva podserije 1.7 – Personalni spisi sudskih službenika

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.7	Personalni spisi sudskih službenika	1946	Dio gradiva nedostupan do 2017. godine	0,03 d/m	<i>kut. 15</i>
		1947	Dio gradiva nedostupan do 2018. godine	0,03 d/m	<i>kut. 15</i>
		1948		0,04 d/m	<i>kut. 16</i>
		1949	Jedan predmet nedostupan do 2020. godine	0,03 d/m	<i>kut. 16</i>

II/1.8 Personalni spisi sudskih suradnika**Signatura**

HR-DAPA-907/1.8

Povijesna oznaka

Su-5

Naslov

Personalni spisi sudskih suradnika

Povijesni naslov

Lične stvari počasnih sudija, branilaca, sudskih liječnika, svećenika, učitelja sudskih zatvora, stalno zakletih tumača, vještaka, revizora i sl.

Vrijeme nastanka gradiva

1946/1949

Razina opisa

Podserija

Količina i nosač jedinice opisa

½ kutije; 0,06 d/m

Sadržaj

Gradivo ove podserije većinom se sastoji od izbora, razrješenja i evidencija sudaca-porotnika te od spisa sudskih vještaka i tumača.

Plan sređivanja

Gradivo podserije sređeno je kronološki i u skladu s registraturnim sustavom stvaratelja fonda.

Kao posebna pod-podserija izdvojene su evidencije sudaca-porotnika.

Uvjeti dostupnosti i korištenja

Gradivo koje sadrži osobne podatke dostupno je iznimno sukladno *čl. 21 i 22 Zakona o arhivskom gradivu i arhivima*, 70 godina od svog nastanka, odnosno 100 godina od rođenja osobe o čijim se osobnim podacima radi.

U inventarnom popisu su napomenom označene one arhivske jedinice koje sadrže osobne podatke, kao i godina kada navedeno gradivo postaje javno arhivsko gradivo.

Nedostupnost gradiva te godina kada gradivo postaje javno dostupno istaknuti su i na svakoj zaštitnoj košuljici u kojoj je pohranjeno gradivo koje sadrži osobne podatke.

Inventarni popis gradiva podserije 1.8 – Personalni spisi sudskih suradnika

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.8.1	Personalni spisi sudskih suradnika	1946	Jedan predmet nedostupan do 2017. godine	0,01 d/m	<i>kut. 16</i>
		1947		0,01 d/m	<i>kut. 16</i>
		1948	Dio gradiva nedostupan do 2019. godine	0,01 d/m	<i>kut. 16</i>
		1949		0,01 d/m	<i>kut. 16</i>
1.8.2	Evidencije sudaca-porotnika	1947-1948			
1.8.2.1	Evidencija sudaca-porotnika (A)	1947-1948		1 knjiga	<i>kut. 16</i>
1.8.2.2	Evidencija sudaca-porotnika (B)	1947		1 knjiga	<i>kut. 16</i>

II/1.9 Personalni spisi kontraktualnih službenika

Signatura	HR-DAPA-907/1.9
Povijesna oznaka	Su-6
Naslov	Personalni spisi kontraktualnih službenika
Povijesni naslov	Lične stvari vršilaca dužnosti državnog tužioca kod sreskih sudova, kontraktualnih službenika (činovnika i dnevničara)
Vrijeme nastanka gradiva	1946/1947
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	1 omot; 0,02 d/m
Sadržaj	Podserija sadrži personalne spise činovnika i dnevničara zaposlenih kod sudova. Također, jedan se dio gradiva odnosi i na sudske izaslanike kod sastavljanja komisija za popis i procjenu imovine kod sekvestra.
Uvjeti dostupnosti i korištenja	<p>Gradivo koje sadrži osobne podatke dostupno je iznimno sukladno <i>čl. 21 i 22 Zakona o arhivskom gradivu i arhivima</i>, 70 godina od svog nastanka, odnosno 100 godina od rođenja osobe o čijim se osobnim podacima radi.</p> <p>U inventarnom popisu su napomenom označene one arhivske jedinice koje sadrže osobne podatke, kao i godina kada navedeno gradivo postaje javno arhivsko gradivo.</p> <p>Nedostupnost gradiva te godina kada gradivo postaje javno dostupno istaknuti su i na svakoj zaštitnoj košuljici u kojoj je pohranjeno gradivo koje sadrži osobne podatke.</p>

Inventarni popis gradiva podserije 1.9 – Personalni spisi kontraktualnih službenika

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.9	Personalni spisi kontraktualnih službenika	1946	Dio gradiva nedostupan do 2017. godine	0,01 d/m	<i>kut. 17</i>
		1947	Dio gradiva nedostupan do 2018. godine	0,01 d/m	<i>kut. 17</i>

II/1.10 Raspored poslova

Signatura	HR-DAPA-907/1.10
Povijesna oznaka	Su-7
Naslov	Raspored poslova
Povijesni naslov	Raspored poslova, sastav stalnih vijeća, služba nedjeljom, praznicima i noću, imenovanje sudija za mlađe maloljetnike, postavljanje sudija za članove komisija za ocjenjivanje i drugih vijeća i komisija upravne prirode kao i za članove neredovnih sudova
Vrijeme nastanka gradiva	1946.1948-1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	1 omot; 0,01 d/m
Sadržaj	Gradivo ove podserije sačuvano je vrlo fragmentarno, naročito za 1946. godinu. Najznačajnije gradivo predstavlja raspored poslova nekih kotarskih sudova iz 1948. i posljednji raspored poslova za 1949. svih kotarskih i OS u Puli, koji najjasnije predočuje unutrašnji ustroj stvaratelja u finalnoj fazi njegova djelovanja.

Inventarni popis gradiva podserije 1.10 – Raspored poslova

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.10	Raspored poslova	1946		0,01 d/m	<i>kut. 17</i>
		1948			<i>kut. 17</i>
		1949			<i>kut. 17</i>

II/1.11 Spisi vještaka i tumača

Signatura	HR-DAPA-907/1.11
Povijesna oznaka	Su-8
Naslov	Spisi vještaka i tumača
Povijesni naslov	Sastavljanje, dopunjavanje i ispravljanje spiskova prinudnih upravitelja, lista upravitelja stečajne

	mase i upravitelja poravnanja, lista vještaka i tumača
Vrijeme nastanka gradiva	1948
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	1 omot; 0,01 d/m
Sadržaj	Ova krajnje fragmentarna podserija sastoji se od svega nekoliko predmeta. Većina se odnosi na molbe za prijam u službu kao procjenitelja, a uz njih još je i popis sudskih vještaka Kotarskog suda u Poreču.

Inventarni popis gradiva podserije 1.11 – Spisi vještaka i tumača

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.11	Spisi vještaka i tumača	1948		0,01 d/m	<i>kut. 17</i>

II/1.12 Stručno usavršavanje

Signatura	HR-DAPA-907/1.12
Povijesna oznaka	Su-9
Naslov	Stručno usavršavanje
Povijesni naslov	Stvari ispita svih vrsta, stručni tečajevi, sudijska pripravna služba, pripravna služba činovnika i činovničkih pripravnika
Vrijeme nastanka gradiva	1946
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	1 omot; 0,01 d/m
Sadržaj	Gradivo ove podserije izrazito je slabo sačuvano. Sastoji se od svega dva spisa iz 1946. godine, a oba se odnose na tečajeve za stručno usavršavanje.

Inventarni popis gradiva podserije 1.12 – Stručno usavršavanje

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.12	Stručno usavršavanje	1946		0,01 d/m	<i>kut. 17</i>

II/1.13 Disciplinski predmeti

Signatura	HR-DAPA-907/1.13
Povijesna oznaka	Su-11
Naslov	Disciplinski predmeti
Povijesni naslov	Disciplinske stvari sudija i sudijskih pomoćnika, činovnika i činovničkih pripravnika, zvaničnika, služitelja i dnevničara
Vrijeme nastanka gradiva	1946-1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	1 omot; 0,02 d/m
Sadržaj	Podserija sadrži disciplinske predmete, osim disciplinskih predmeta protiv sudaca koji se čuvaju među povjerljivim spisima. Najčešće se gradivo odnosi na postavljanje članova disciplinskih sudova, na prijave zbog neurednosti u službi ili disciplinske postupke nad zaposlenicima sudskih zatvora nakon bijega te reagiranja na novinske članke koji ocrnjuju rad narodnih sudova.

Inventarni popis gradiva podserije 1.13 – Disciplinski predmeti

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.13	Disciplinski predmeti	1946		0,02 d/m	<i>kut. 17</i>
		1947			<i>kut. 17</i>
		1948			<i>kut. 17</i>
		1949			<i>kut. 17</i>

II/1.14 Mirovine i pomoći

Signatura	HR-DAPA-907/1.14
Povijesna oznaka	Su-12
Naslov	Mirovine i pomoći
Povijesni naslov	Penzionisanja, odmeravanja penzija, milostinja, otpusnine, sahrane i pomoći
Vrijeme nastanka gradiva	1946-1947
Razina opisa	Podserija

Količina i nosač jedinice opisa	1 omot; 0,02 d/m
Sadržaj	Podserija se sastoji od male količine spisa, većinom umirovljenja i molbi za ili žalbi na umirovljenje te od upisnika žalbi na mirovine iz 1946. i 1947. godine.
Plan sređivanja	Gradivo podserije sređeno je kronološki i u skladu s registraturnim sustavom stvaratelja fonda. Zasebnu cjelinu čini Upisnik žalbi na mirovinu.

Inventarni popis gradiva podserije 1.14 – Mirovine i pomoći

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.14.1	Upisnik žalbi na mirovinu	1946-1947		1 knjiga	<i>kut. 17</i>
1.14.2	Mirovine i pomoći	1946		0,01 d/m	<i>kut. 17</i>
		1947		0,01 d/m	<i>kut. 17</i>

II/1.15 Odvjetnički spisi

Signatura	HR-DAPA-907/1.15
Povijesna oznaka	Su-13
Naslov	Odvjetnički spisi
Povijesni naslov	Stvari advokata i javnih bilježnika, advokatskih i bilježničkih pripravnika, primanje i čuvanje općih punomoćja izdanih advokatima ili drugim licima, stvari nadripisara itd.
Vrijeme nastanka gradiva	1946-1948
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	1 omot; 0,01 d/m
Sadržaj	Podserija je fragmentarno sačuvana. Gradivo se sastoji od odvjetničkih punomoći, odobrenja prava na bavljenje advokaturom, brisanja iz odvjetničke komore, preuzimanja bilježničkih arhiva, liste odvjetnika u »Zoni A« te onih s pravom zastupanja u »Zoni B«.

Inventarni popis gradiva podserije 1.15 – Odvjetnički spisi

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.15	Odvjetnički spisi	1946		0,01 d/m	<i>kut. 17</i>
		1947			<i>kut. 17</i>
		1948			<i>kut. 17</i>

II/1.16 Financije

Signatura	HR-DAPA-907/1.16
Povijesna oznaka	Su-14
Naslov	Financije
Povijesni naslov	Predračuni, službeni novci svih vrsta, službeni računi, putni i seobni troškovi
Vrijeme nastanka gradiva	1945/1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	2 ½ kutije; 0,29 d/m
Sadržaj	Gradivo podserije se sastoji od financijskih spisa: okružnice u vezi s novčanim poslovanjem, platni popisi i isplatne liste, polugodišnji prijedlozi budžeta, blagajnički planovi, itd.

Inventarni popis gradiva podserije 1.16 – Financije

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.16	Financije	1945		0,03 d/m	<i>kut. 18</i>
		1946		0,15 d/m	<i>kut. 18-19</i>
		1947		0,07 d/m	<i>kut. 19</i>
		1948		0,03 d/m	<i>kut. 20</i>
		1949		0,01 d/m	<i>kut. 20</i>

II/1.17 Smještaj i inventar sudova i zatvora

Signatura	HR-DAPA-907/1.17
Povijesna oznaka	Su-15
Naslov	Smještaj i inventar sudova i zatvora

Povijesni naslov	Smještaj sudova i zatvora, isplata kirija, građevinske stvari, namještaj, uprava državnih zgrada danih na iskorištavanje i upravljanje sudskoj upravi
Vrijeme nastanka gradiva	1946-1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	½ kutije; 0,04 d/m
Sadržaj	Gradivo podserije sastoji se od spisa o najmu nekretnina za prostorije sudova, o popravcima zgrada sudova i sl.

Inventarni popis gradiva podserije 1.17 – Smještaj i inventar sudova i zatvora

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.17	Smještaj i inventar sudova i zatvora	1946		0,01 d/m	<i>kut. 20</i>
		1947		0,01 d/m	<i>kut. 20</i>
		1948		0,01 d/m	<i>kut. 20</i>
		1949		0,01 d/m	<i>kut. 20</i>

II/1.18 Nadzor nad zatvorima

Signatura	HR-DAPA-907/1.18
Povijesna oznaka	Su-16
Naslov	Nadzor nad zatvorima
Povijesni naslov	Sve stvari uprave zatvora i nadzora nad ovima, dalje stvari pritvorenika i osuđenika, bjegstva iz zatvora, koliko nisu u vezi sa disciplinskom stvari, poslovi starješine suda u vezi sa izvršavanjem kazni lišenja slobode u drugom mjestu, izvršavanje smrtne kazne
Vrijeme nastanka gradiva	1946-1948
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	1 kutija; 0,11 d/m
Opći kontekst	Prilikom primopredaja pretura narodni su sudovi preuzeli i upravljanje zatvorima. Iako je u praksi zatvore gotovo u potpunosti preuzela OZNA, oni formalno ostaju u nadležnosti sudova.

Za razliku od ostatka NR Hrvatske u kojem po raspisu 664/45 Ministarstva unutarnjih poslova i 6205/45 Ministarstva pravosuđa sudovi predaju upravljanje sudskim zatvorima narodnooslobodilačkim odborima (odnosno njihovim odjelima unutarnjih poslova), na području VUJA-e ti raspisi ne vrijede u potpunosti, nego su odjeli unutarnjih poslova pri NOO-ima preuzeli samo upravu zavoda za izvršenje kazne i nadzor nad izvršenjem kazne, dok uprava zatvora ostaje narodnim sudovima.

Ova iznimka postala je čest uzrok sukoba, zbog nesuglasica između narodnih sudova i narodnih odbora oko odgovornosti za sigurnost i prehranu zatvorenika u okružnom i kotarskim zatvorima na području VUJA-e.

Jedina nadležnost koja i nakon primjene spomenutih raspisa trajno ostaje u djelokrugu sudstva je nadzor nad sudskim istražnim zatvorima, što spada u odgovornost predsjednika odgovarajućeg suda.

Gradivo ove podserije dobro je sačuvano. Sastoji se prije svega od podataka o zatvorenicima, molbi za pomilovanje ili smanjenje kazne, izvještaja o bijegovima iz zatvora i podataka o troškovima zatvora te izvještaja o stanju u zatvorima.

Sadržaj

Inventarni popis gradiva podserije 1.18 – Nadzor nad zatvorima

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.18	Nadzor nad zatvorima	1946		0,06 d/m	<i>kut. 21</i>
		1947		0,04 d/m	<i>kut. 21</i>
		1948		0,01 d/m	<i>kut. 21</i>

II/1.19 Nadzor nad radom nižih sudbenih tijela

Signatura

HR-DAPA-907/1.19

Povijesna oznaka

Su-17

Naslov

Nadzor nad radom nižih sudbenih tijela

Povijesni naslov	Službeni nadzor, izuzeća, pregled sudova, pregledavanje vođenja novčanih knjiga, računa o troškovima krivičnog postupka i računa o materijalnim troškovima osim troškova krivičnog postupka, depozitnog dnevnika i depozitnog partijalnika, mjesečni referat o stanju sudova
Vrijeme nastanka gradiva	1946/1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	1 kutija; 0,14 d/m
Opći kontekst	ONS za Istru djelovao je kao nadležno tijelo i drugostupanjski sud za sve kotarske sudove na području Istre pod VUJA-om. Kao takvome, ti su mu sudovi bili dužni dostavljati ne samo žalbene predmete na drugostupanjsko rješenje, već i prvostupanjske presude na pregled. Okružni je sud bio odgovoran za pravilan rad kotarskih sudova i s tim u skladu izrađivao je godišnje i periodične planove pregleda kotarskih sudova i brinuo se da oni budu izvršeni u rokovima te da se kotarskim sudovima ukaže na nepravilnosti u radu i da im se tako pomogne u njihovu otklanjanju. O tim pregledima vođene su evidencije, kao i o svim utvrđenim nepravilnostima.
Sadržaj	Podserija se sastoji od knjiga i spisa. Knjige su evidencije službenih obilazaka kotarskih sudova i knjige primjedbi na njihov rad, a tematika spisa vrlo je slična tome. Većinom nailazimo na presude kotarskih sudova i mišljenja okružnog suda o njima, na primjedbe o nepravilnostima u radu kotarskih sudova uočenim u žalbenim postupku, osvrte na izvještaje o radu ili pak zapisnike i izvještaje o pregledu kotarskih sudova, ali i izvještaje o pregledu Okružnog suda od strane njemu nadređenih tijela (prvo Suda VUJA-e za područje pod Vojnom upravom, a kasnije Vrhovnog suda NRH ili Ministarstva pravosuđa NRH).
Plan sređivanja	Gradivo podserije sređeno je kronološki i u skladu s registraturnim sustavom stvaratelja fonda.

Zasebne pod-podserije čine evidencije službenih obilazaka kotarskih sudova i knjige primjedbi na rad kotarskih sudova.

Inventarni popis gradiva podserije 1.19 – Nadzor nad radom nižih sudbenih tijela

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.19.1	Nadzor nad radom nižih sudbenih tijela	1946		0,04 d/m	<i>kut. 22</i>
		1947		0,02 d/m	<i>kut. 22</i>
		1948		0,02 d/m	<i>kut. 22</i>
		1949		0,02 d/m	<i>kut. 22</i>
1.19.2	Evidencije službenih obilazaka kotarskih sudova	1948-1949			
1.19.2.1	Evidencija službenih obilazaka	1948		1 knjiga	<i>kut. 22</i>
1.19.2.2.	Evidencija obilazaka kotarskih sudova	1949		1 knjiga	<i>kut. 22</i>
1.19.3	Knjige primjedbi na rad kotarskih sudova	1948-1949			
1.19.3.1	Knjiga primjedbi na nepravilnosti u radu kotarskih sudova	1948-1949		1 knjiga	<i>kut. 22</i>
1.19.3.2	Knjiga primjedbi o radu sudaca kotarskih sudova	1949		1 knjiga	<i>kut. 22</i>

II/1.20 Osnivanje, dopuna i obnavljanje zemljišnih knjiga

Signatura	HR-DAPA-907/1.20
Povijesna oznaka	Su-19
Naslov	Osnivanje, dopuna i obnavljanje zemljišnih knjiga
Povijesni naslov	Osnivanje, dopuna i obnavljanje zemljišnih knjiga, rudničkih knjiga i zemljišnih knjiga željeznica i javnih kanala
Vrijeme nastanka gradiva	1946-1948
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	1 omot; 0,02 d/m

Opći kontekst

Sam ONS za Istru nije imao zaseban odjel posvećen zemljišnoknjižnom segmentu posla, ali su svi kotarski sudovi u svom sastavu imali gruntovnice, dapače, u prvoj fazi uspostave tih sudova, njihova je teritorijalna nadležnost i njihovo sjedište direktno ovisilo o nadležnosti i sjedištu odgovarajućeg zemljišnoknjižnog odjela bivših talijanskih sudova jer je zbog prevelike kompliciranosti razdvajanja gradiva tih odjela najjednostavnije bilo za početak uspostaviti sudove u sjedištima bivših sudova i s jednakom teritorijalnom nadležnošću. Naravno da je i nadzor nad tim gruntovnicama pripadao u opseg poslova ONS za Istru.

Zbog specifične političke situacije, dobar dio razdoblja djelovanja stvaratelja bila je na snazi zabrana bilo kakvih upisa u zemljišne knjige za privatne osobe, dok se veći dio posla gruntovnica odnosio na knjiženje imovine konfiscirane od strane države.

Sadržaj

Sačuvano gradivo ove podserije nije previše opsežno, a najznačajniji dijelovi odnose se na popise gruntovnica na području ONO za Istru, uređenje nekih gruntovnica, ponovno osnivanje drugih ili na probleme s nalaženjem kvalificiranog osoblja.

Inventarni popis gradiva podserije 1.20 – Osnivanje, dopuna i obnavljanje zemljišnih knjiga

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.20	Osnivanje, dopuna i obnavljanje zemljišnih knjiga	1946		0,02 d/m	<i>kut. 23</i>
		1947			<i>kut. 23</i>
		1948			<i>kut. 23</i>

II/1.21 Upute za financijsko poslovanje**Signatura**

HR-DAPA-907/1.21

Povijesna oznaka

Su-20

Naslov

Upute za financijsko poslovanje

Povijesni naslov	Opće odredbe o novčanoj knjizi, računu o troškovima krivičnog postupka i računa o materijalnim troškovima osim troškova krivičnog postupka, zatim o depozitnom dnevniku i depozitnom partijalniku, čuvanje uzapčenih stvari i stvari koje služe za dokaz
Vrijeme nastanka gradiva	1946-1947.1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	1 omot; 0,03 d/m
Sadržaj	Sačuvano gradivo podserije većim je dijelom nastalo 1946. godine i sastoji se od uputa za novo budžetsko poslovanje, popisa ovlaštenika za to poslovanje, uputa za sastavljanje platnih popisa i slično.

Inventarni popis gradiva podserije 1.21 – Upute za financijsko poslovanje

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.21	Upute za financijsko poslovanje	1946		0,02 d/m	<i>kut. 23</i>
		1947		0,01 d/m	<i>kut. 23</i>
		1949			<i>kut. 23</i>

II/1.22 Sudska knjižnica

Signatura	HR-DAPA-907/1.22
Povijesna oznaka	Su-21
Naslov	Sudska knjižnica
Povijesni naslov	Biblioteka
Vrijeme nastanka gradiva	1946-1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	1 omot; 0,03 d/m
Sadržaj	Gradivo ove podserije donosi nam informacije o radu sudskih knjižnica, podatke o njihovu osnivanju, pretplate i narudžbe službenih listova i druge stručne literature te popise knjiga dostavljenih u Istru iz NRH u sklopu pošiljki knjiga za sudske biblioteke.

Inventarni popis gradiva podserije 1.22 – Sudska knjižnica

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.22	Sudska knjižnica	1946		0,01 d/m	<i>kut. 23</i>
		1947		0,01 d/m	<i>kut. 23</i>
		1948		0,01 d/m	<i>kut. 23</i>
		1949			<i>kut. 23</i>

II/1.23 Arhiva i upravljanje spisima

Signatura	HR-DAPA-907/1.23
Povijesna oznaka	Su-22
Naslov	Arhiva i upravljanje spisima
Povijesni naslov	Arhiva, izlučivanje (izdvajanje) i uništavanje spisa
Vrijeme nastanka gradiva	1946.1948-1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	1 omot; 0,01 d/m
Sadržaj	Gradivo ove podserije sačuvano je vrlo fragmentarno i sastoji se od spisa o reorganizaciji arhivske službe, dostavi spisa bivšeg suda u Rovinju iz arhiva suda u Šibeniku te o dostavi spisa bivših sudova (do 1929. godine) Državnom arhivu u Rijeci.

Inventarni popis gradiva podserije 1.23 – Arhiva i upravljanje spisima

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.23	Arhiva i upravljanje spisima	1946		0,01 d/m	<i>kut. 23</i>
		1948			<i>kut. 23</i>
		1949			<i>kut. 23</i>

II/1.24 Periodični izvještaji i statistika

Signatura	HR-DAPA-907/1.24
Povijesna oznaka	Su-23

Naslov	Periodični izvještaji i statistika
Povijesni naslov	Periodski izvještaji i spiskovi, statistika
Vrijeme nastanka gradiva	1945/1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	9 kutija; 0,83 d/m
Sadržaj	<p>Podserija sadrži razne statističke izvještaje o radu koje su kotarski sudovi podnosili ONS-u za Istru (npr. tromjesečne izvještaje o radu Suda, mjesečne izvještaje građanskopravne statistike i mjesečne izvještaje kaznenopravne statistike, izvještaje o postupcima po Odredbi o suzbijanju nedopuštene špekulacije i nedopuštene trgovine, itd.), osvrte na te izvještaje kotarskih sudova te srodne izvještaje koje je okružni sud podnosio sebi nadređenim tijelima.</p> <p>U svjetlu slabe očuvanosti gradiva kaznenog i građanskog odjela ova podserija dodatno dobiva na značaju kao svojevrsan nadomjestak za uvid u rad tih odjela.</p>
Plan sređivanja	<p>Gradivo podserije sređeno je kronološki i u skladu s registraturnim sustavom stvaratelja onda.</p> <p>Stvaratelj je često mijenjao način odlaganja spisa iz kategorije Su-23, a te su se promjene preslikale i na poredak spisa u ovoj podseriji.</p> <p>Tako su 1945. godine u jednu mapu ulagani izvještaji o radu svih sudova za pojedini mjesec (od lipnja do prosinca), 1946. gotovo svi sačuvani izvještaji odnose se na nedopuštenu špekulaciju, a 1947. razni su izvještaji poredani po urudžbenim brojevima, a zatim su na kraju izdvojeni mjesečni izvještaji kotarskih sudova (razvrstani po sudovima, redom: Buzet, Labin, Lošinj, Pazin, Rovinj, Poreč, Pula-Vodnjan, Opatija, Buje, Motovun). Najviše pažnje spisima iz kategorije Su-23 stvaratelj je pridao 1948. godine pa su za tu godinu svi izvještaji razvrstani po sudovima (Buzet, Cres, Labin, Lošinj, Pazin, Poreč, Pula, Rovinj i OS u Puli), a u okviru pojedinog suda prvo se nalaze eventualni tromjesečni izvještaji, zatim izvještaji o postupanju po Odredbi o</p>

nedopuštenoj špekulaciji i nedopuštenoj trgovini, a zatim izvještaji građanskopravne statistike poredani po mjesecima i jednako tako organizirani izvještaji kaznenopravne statistike. Vrlo je slično organizirano sačuvano gradivo iz 1949. godine, s razlikom da su sačuvani i osvrti OS-a u Puli na statističke izvještaje kotarskih sudova.

Inventarni popis gradiva podserije 1.24 – Periodični izvještaji i statistika

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.24	Periodični izvještaji i statistika	1945		0,04 d/m	<i>kut. 23</i>
		1946		0,10 d/m	<i>kut. 24</i>
		1947		0,16 d/m	<i>kut. 25-26</i>
		1948		0,35 d/m	<i>kut. 26-29</i>
		1949		0,18 d/m	<i>kut. 29-31</i>

II/1.25 Ostali poslovi sudske uprave

Signatura	HR-DAPA-907/1.25
Povijesna oznaka	Su-25
Naslov	Ostali poslovi sudske uprave
Povijesni naslov	Ostali poslovi sudske uprave
Vrijeme nastanka gradiva	1946-1949
Razina opisa	Podserija
Količina i nosač jedinice opisa	3 kutije; 0,27 d/m
Sadržaj	Podserija obuhvaća raznoliko gradivo. Počevši od okružnica nevezanih uz pravnu tematiku, npr. razne akcije ili upute za primjenu talijanskog jezika u sudovima u Istri i Rijeci, zatim još i kopije zapisnika sjednica ONO-a za Istru, ali i zapisnika sjednica kotarskih i gradskih narodnih odbora te obavijesti o formiranju, preseljenju ili rasformiranju pojedinih tijela vlasti ili nekih njihovih odjela. Sačuvano je i nekoliko zapisnika o primopredajama sudova pa još i popisi namještenika Okružnog suda te razni izvještaji o problemima u radu Suda, suradnja sa službenim glasilima, itd.

Inventarni popis gradiva podserije 1.25 – Ostali poslovi sudske uprave

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
1.25	Ostali poslovi sudske uprave	1946		0,03 d/m	<i>kut. 31</i>
		1947		0,03 d/m	<i>kut. 32</i>
		1948		0,14 d/m	<i>kut. 32-33</i>
		1949		0,07 d/m	<i>kut. 33</i>

II/2 KAZNENI ODJEL

Signatura	HR-DAPA-907/2
Povijesna oznaka	K
Naslov	Kazneni odjel
Povijesni naslov	Krivični odjel
Vrijeme nastanka gradiva	1945/1949
Razina opisa	Serija
Količina i nosač jedinice opisa	½ kutije (7 knjiga); 0,06 d/m
Opći kontekst	<i>Kazneni zakon</i> ⁴⁵ donesen je tek 1947., a <i>Kazneni postupak</i> ⁴⁶ tek 1948. godine. Do tada su se sudovi u kaznenom suđenju oslanjali na brojne zakone, a prije svega na <i>Zakon o vrstama kazni</i> ⁴⁷ iz 1945. i <i>Zakon o suzbijanju nedopuštene trgovine, nedopuštene špekulacije i privredne sabotaze</i> ⁴⁸ iz 1946. te srodne zakone.
Sadržaj	Gradivo serije sačuvano je fragmentarno. Većina se odnosi na razne evidencije (osuđenika, zatvorenika, itd.), zatim popis depozita, odnosno knjiga dokaznih predmeta, te rokovnik sudskih ročišta.
Plan sređivanja	Evidencije istovjetnog sadržaja, a vođene kroz više tehničkih jedinica (knjiga), objedinjene su pod zajedničku signaturu, a zatim je gradivo serije sređeno kronološki.

⁴⁵ »Krivični zakon, opći dio«, *SI FNRJ*, br. 106/1947.

⁴⁶ »Zakon o krivičnom postupku«, *SI FNRJ*, br. 97/1948.

⁴⁷ *SI DFJ*, br. 48/1945.

⁴⁸ *SI FNRJ*, br. 56/1946.

Uvjeti dostupnosti i korištenja

Gradivo koje sadrži osobne podatke dostupno je iznimno sukladno čl. 21 i 22 *Zakona o arhivskom gradivu i arhivima*, 70 godina od svog nastanka, odnosno 100 godina od rođenja osobe o čijim se osobnim podacima radi.

U inventarnom popisu su napomenom označene one arhivske jedinice koje sadrže osobne podatke, kao i godina kada navedeno gradivo postaje javno arhivsko gradivo.

Nedostupnost gradiva te godina kada gradivo postaje javno dostupno istaknuti su i na svakoj zaštitnoj košuljici u kojoj je pohranjeno gradivo koje sadrži osobne podatke.

Inventarni popis gradiva serije 2 – Kazneni odjel

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
2.1	Evidencije osuđenih osoba	1945-1949			
2.1.1	Evidencija osuđenih osoba	1945-1947	Nedostupno do 2018. godine	1 knjiga	<i>kut. 34</i>
2.1.2	Evidencija osuđenih osoba	1948-1949	Nedostupno do 2020. godine	1 knjiga	<i>kut. 34</i>
2.2	Evidencija uvjetno osuđenih	1945-1949	Nedostupno do 2020. godine	1 knjiga	<i>kut. 34</i>
2.3	Evidencija: 1) Troškovi kaznenog postupka 2) Troškovi izdržavanja kazne 3) Novčane kazne 4) Paušal	1945-1949		1 knjiga	<i>kut. 34</i>
2.4	Popis depozita – corpore delicti	1947		1 knjiga	<i>kut. 34</i>
2.5	Knjiga zatvorenika	1947-1949	Nedostupno do 2020. godine	1 knjiga	<i>kut. 34</i>
2.6	Kalendar – rokovnik – kazneni za 1949. godinu	1949		1 knjiga	<i>kut. 34</i>

II/3 GRAĐANSKI ODJEL

Signatura	HR-DAPA-907/3
Naslov	Građanski odjel
Vrijeme nastanka gradiva	1945/1950
Razina opisa	Serija
Količina i nosač jedinice opisa	1 ½ kutija (6 knjiga), 0,14 d/m
Opći kontekst	Stvarna nadležnost Okružnog narodnog suda za Istru u pogledu građanskih predmeta odnosila se na imovinskopravne sporove u kojima je jedna strana država, državno poduzeće ili državna ustanova, sporove koji su proizlazili iz međusobnih odnosa bračnih partnera, a ne odnose se na imovinskopravne zahtjeve, već na valjanost braka, sporove o rudničkim i pomorskim stvarima te vođenje trgovačkog registra.
Sadržaj	Serija se sastoji od vrlo fragmentarno sačuvanog gradiva građanskog odjela Okružnog suda za Istru. Čine je jedan upisnik, jedna evidencijska knjiga, dva ročišnika ⁴⁹ i dva trgovačka registra.
Plan sređivanja	Gradivo serije sređeno je kronološki.
Uvjeti dostupnosti i korištenja	Gradivo koje sadrži osobne podatke dostupno je iznimno sukladno <i>čl. 21 i 22 Zakona o arhivskom gradivu i arhivima</i> , 70 godina od svog nastanka, odnosno 100 godina od rođenja osobe o čijim se osobnim podacima radi. U inventarnom popisu su napomenom označene one arhivske jedinice koje sadrže osobne podatke, kao i godina kada navedeno gradivo postaje javno arhivsko gradivo. Nedostupnost gradiva te godina kada gradivo postaje javno dostupno istaknuti su i na svakoj zaštitnoj košuljici u kojoj je pohranjeno gradivo koje sadrži osobne podatke.

⁴⁹ Pomoćna knjiga u kojoj su se upisivali termini sudskih ročišta.

Inventarni popis gradiva serije 3 – Građanski odjel

Signatura / pod-oznaka	Sadržaj	Vrijeme nastanka gradiva	Napomena	Količina	Oznaka tehničke jedinice
3.1	Evidencija razvoda brakova	1945	A-Z	1 knjiga	<i>kut. 34</i>
			Nedostupno do 2018. godine		
3.2	Trgovački registar »A« za inokosne ⁵⁰ tvrtke od godine 1945. – Knjiga I	1945-1950		1 knjiga	<i>kut. 35</i>
3.3	Trgovački registar »B« za društvene tvrtke od godine 1945. – Knjiga II	1945-1950		1 knjiga	<i>kut. 35</i>
3.4	Upisnik Pps	1947	1-10	1 knjiga	<i>kut. 34</i>
		1948	1-4		
3.5	Ročišnik – građanski	1947 (listopad- prosinac)		1 knjiga	<i>kut. 34</i>
3.6	Kalendar – ročišnik – građanski	1949		1 knjiga	<i>kut. 34</i>

III. KONTROLA OPISA

Identifikator ustanove i opisa

HR DAPA ObP-907/SI-2.4

Pravila ili propisi

- Međunarodno arhivsko vijeće. ISAD (G) Međunarodna norma za opis arhivskog gradiva, 2. izd. (hrv. prijevod), Zagreb, 2001.
- Međunarodno arhivsko vijeće. ISAAR (CPF) Međunarodna norma arhivističkog normiranog zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji, 2. izd. (hrv. prijevod), Zagreb, 2006.

Napomena

- Gradivo fonda u cijelosti je sredio, obradio i popisao Gordan Grzunov, arhivist.

⁵⁰ Hrv. – samostalne.

- Na razini je Fonda opis upravne povijesti stvaratelja prema normi ISAD(G) razrađen elementima norme ISAAR(CPF).
- Za potrebe kontekstualizacije povijesti i sadržaja opisivanog gradiva na nižim razinama opisa prema potrebi je korišten element opisa *Opći kontekst* (ISAAR(CPF), 5.2.8).

Status

Opis je dovršen i dostupan.

Razina podrobnosti

Arhivistički opis fonda je cjelovit, a opisi nižih razina su djelomični.

Nadnevci nastanka, izmjena i brisanja

Nacrt je izrađen u siječnju 2009. Prva verzija izrađena je u studenom 2009. kao stručni rad. Nakon provedenog postupka izlučivanja u prosincu 2010. godine izrađena je konačna verzija.

Izvori

Uz arhivsko gradivo i dokumentaciju navedenu u bilješkama te obavijesna pomagala navedena uz podatke o fondovima u *Dopunskim izvorima*, opisi referiraju i na sljedeće izvore:

- *Službeni list Oblasnog narodnog odbora za Istru*, Rijeka, 1946. – 1947.
- *The Allied Military Government Gazette*, Trst, 1945. – 1947.
- *Službeni list Demokratske Federativne Jugoslavije*, Beograd, 1945.
- *Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije*, Beograd, 1945. – 1949.
- *Narodne novine*, Zagreb, 1945. – 1949.
- ŽUŽIĆ, Patricija, *Teritorijalno-administrativni ustroj na području današnje Istarske županije za razdoblje od 1945. do 1990. godine: prilog za izradu shematizma uprave*, 2007., stručni rad.
- GULIĆ, Mirjana, »Ustroj i nadležnost kotarskih/općinskih sudova grada/kotara Zagreb 1945-1970«, *Arhivski vjesnik*, Zagreb, 2008., str. 275 – 292.
- RADALJAC, Ljiljana, *HR-DAPA-79, Oblasni narodni odbor za Istru (1945-1947)*, sumarni inventar, 1999.

SAŽETAK

HR-DAPA-907 Okružni narodni sud za Istru (*Tribunale del popolo per l'Istria*) 1945/1949 [1950] Sumarni inventar

Gradivo fonda Državnog arhiva u Pazinu HR-DAPA-907 nastalo je djelovanjem Okružnog narodnog suda za Istru (kasnije Okružnog suda za Istru / Okružnog suda u Puli), drugostupanjskog sudskog tijela koje je djelovalo u razdoblju od 1945. do 1949. godine. Sjedište mu je pri osnivanju bilo u Puli, zatim u Labinu, nakratko u Pazinu i naposljetku nakon 1947. godine ponovno u Puli, dok mu je teritorijalna nadležnost obuhvaćala hrvatski dio Istre, s iznimkom onih područja koja su 1945. – 1947. godine bila u sastavu »Zone A«, odnosno Savezničke okupacijske zone. Sud je prestao djelovati 30. lipnja 1949., nakon čega je njegovu funkciju preuzeo Okružni sud u Rijeci.

Sumarni inventar Fonda na razini fonda pruža opće informacije o arhivskom gradivu i stvaratelju Fonda, uključujući i opširniji prikaz povijesnog okvira unutar kojega je gradivo nastajalo u elementu opisa *Opći kontekst*, dok se opisima nižih razina (serija i podserija) nastoji detaljnije razraditi podatke o pojedinim cjelinama gradiva i dodatno ih približiti korisnicima.

U skladu sa sudskim odjelima koji su stvarali gradivo, Fond je podijeljen na tri cjeline (serije): Sudska uprava, Kazneni odjel i Građanski odjel. Nažalost, gradivo je posljednjih dviju serija sačuvano vrlo fragmentarno, dok je razina sačuvanosti gradiva Sudske uprave zadovoljavajuća. Slijedom toga, podserije su formirane i opisane samo za seriju Sudska uprava, koja je podijeljena na ukupno 25 podserija, oblikovanih u skladu sa stvarateljevim načinom odlaganja spisa. Sadržaj je ovih podserija raznolik, a donose nam pregršt podataka o osnivanju i djelovanju okružnog i kotarskih sudova na području Istre, o njihovim djelatnicima i suradnicima, sudskim zatvorima, itd.

Zbog zaštite osobnih podataka dio je gradiva privremeno nedostupan.

Imajući u vidu ulogu i nadležnost pravosudnih tijela u razdoblju neposredno nakon završetka Drugog svjetskog rata, a naročito na području Istre, u zrakopraznom prostoru između dviju država i dvaju društvenih uređenja, arhivsko gradivo ovog fonda predstavlja važan izvor za istraživanje tog burnog razdoblja istarske povijesti.

SUMMARY

HR-DAPA-907 District People's Court for Istria (*Tribunale del popolo per l'Istria*) 1945/1949 [1950] Summary Inventory

The archives of the Fonds in custody of the State Archives in Pazin under the identification code HR-DAPA-907 was created during the activity of the District People's Court for Istria (later District Court for Istria/District Court of Pula), the second-instance judicial body operating in the period between 1945 and 1949. When established, its seat was in Pula, but then moved to Labin, for a brief period to Pazin, and finally, after 1947, again to Pula. Its territorial jurisdiction comprised the Croatian part of Istria, with the exception of the territories which in the period 1945 to 1947 were comprised by the »Zone A«, namely the area occupied by the Allies. The Court ceased to exist on 30 June 1949, when its function was taken over by the District Court of Rijeka.

The summary inventory at the fonds level provides general information on the archives and the creator of the Fonds, including, under the section *General Context*, an ample overview of the historical background during which the archives were created. Descriptions contained at lower levels (series and sub-series) try to give details on individual units of archives and make them more approachable to the users.

The Fonds is divided into three units (series) according to the Court divisions which created it: Court Administration and Management, Criminal Division, and Civil Division. Unfortunately, the archives of the last two series have been preserved in fragments, while the level of conservation of the archives of Court Administration and Management is satisfactory. Consequently, sub-series have been formed and described only in relation to Court Administration and Management Series, which was divided into 25 sub-series, formed to reflect the creator's mode of storing documents. The content of these sub-series is varied and brings a handful of data on the establishment and operation of the district and county courts in Istria, their employees and collaborators, court prisons, etc.

A part of the archives is temporarily unavailable due to personal information protection reasons.

Keeping in mind the role and importance of judicial bodies in the period immediately after World War II, particularly in Istria, in the vacuum between two states and two social organisations, archives contained in this Fonds represent an important source for the research of this turbulent period of the Istrian history.

RIASSUNTO

HR-DAPA-907 Tribunale circondariale popolare per l'Istria (*Tribunale del popolo per l'Istria*) 1945/1949 [1950] Inventario sommario

Il materiale del fondo dell'Archivio di Stato di Pisino HR-DAPA-907 fu prodotto dall'attività del Tribunale circondariale popolare per l'Istria (successivamente Tribunale circondariale per l'Istria/ Tribunale circondariale di Pola), organo di giustizia amministrativa di secondo grado che svolse la sua attività nel periodo tra il 1945 ed il 1949. Nel momento della sua costituzione ebbe la sede a Pola, poi ad Albona, per un breve periodo a Pisino e alla fine, dopo il 1947 nuovamente a Pola, mentre la sua competenza territoriale interessava la parte croata dell'Istria con l'eccezione di quelle zone che tra il 1945 ed il 1947 fecero parte della »Zona A«, cioè della zona dell'occupazione alleata. Il Tribunale smise con l'attività il 30 giugno del 1949 dopo di che la sua funzione fu assunta dal Tribunale circondariale di Fiume.

L'inventario sommario del Fondo al livello del fondo offre informazioni generali sul materiale archivistico e sul soggetto produttore del Fondo includendo anche la descrizione allargata del quadro storico entro il quale il materiale nasceva nell'elemento della descrizione *Contesto generale*, mentre con le descrizioni di livelli inferiori (serie e sottoserie) si cerca di elaborare nei dettagli i dati sulle singole unità del materiale e di avvicinarle ulteriormente agli utenti.

In base ai reparti del tribunale che producevano il materiale, il Fondo è diviso in tre unità (serie): Amministrazione giudiziaria, Sezione penale e Sezione civile. Purtroppo, il materiale delle due ultime serie è conservato solo in frammenti, mentre il livello della conservazione del materiale dell'Amministrazione giudiziaria è soddisfacente. Per questo motivo, le sottoserie sono formate e descritte solo per la serie Amministrazione giudiziaria la quale è divisa in 25 sottoserie, formate in conformità al modo in cui il soggetto produttore deponeva i documenti. Il contenuto di queste sottoserie è vario e ci porta una manciata di dati sulla costituzione e l'attività del tribunale circondariale e dei tribunali distrettuali sul territorio dell'Istria, sui loro dipendenti e collaboratori, sulle prigioni tribunali, ecc.

Al fine della protezione dei dati personali una parte del materiale è temporaneamente indisponibile.

Tenendo in considerazione il ruolo e la competenza degli organi di giustizia nell'immediato dopoguerra, e soprattutto sul territorio dell'Istria, nella vacuità tra i due Paesi e due diversi ordini sociali, il materiale archivistico di questo fondo rappresenta una fonte importante per le ricerche su quel periodo tumultuoso della storia istriana.